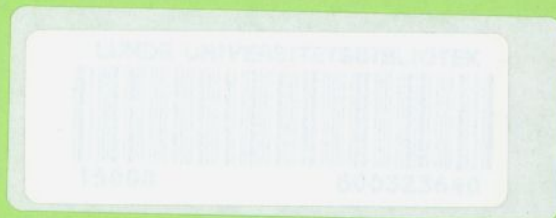

bf91
1436

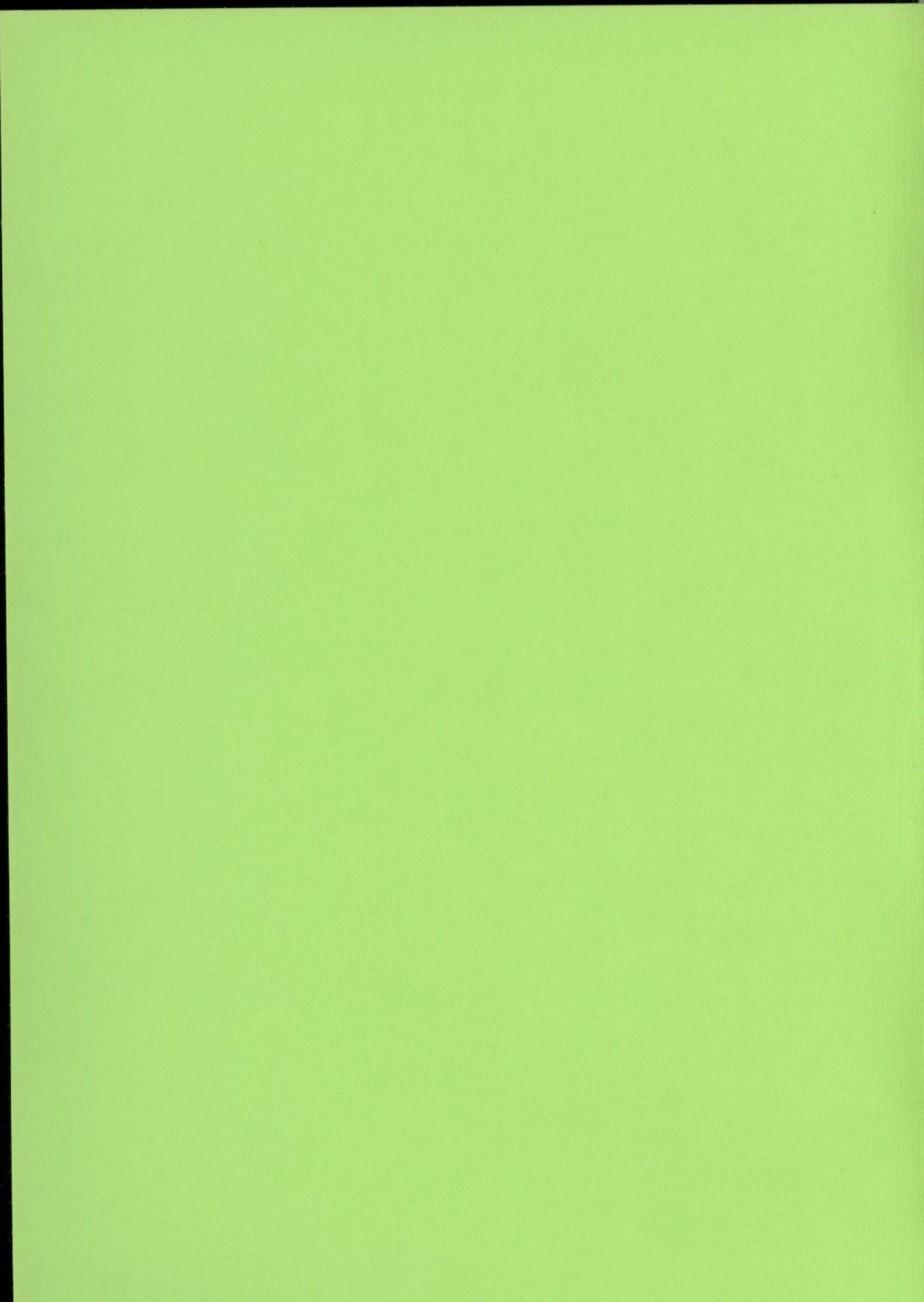
Svenska som främmande språk

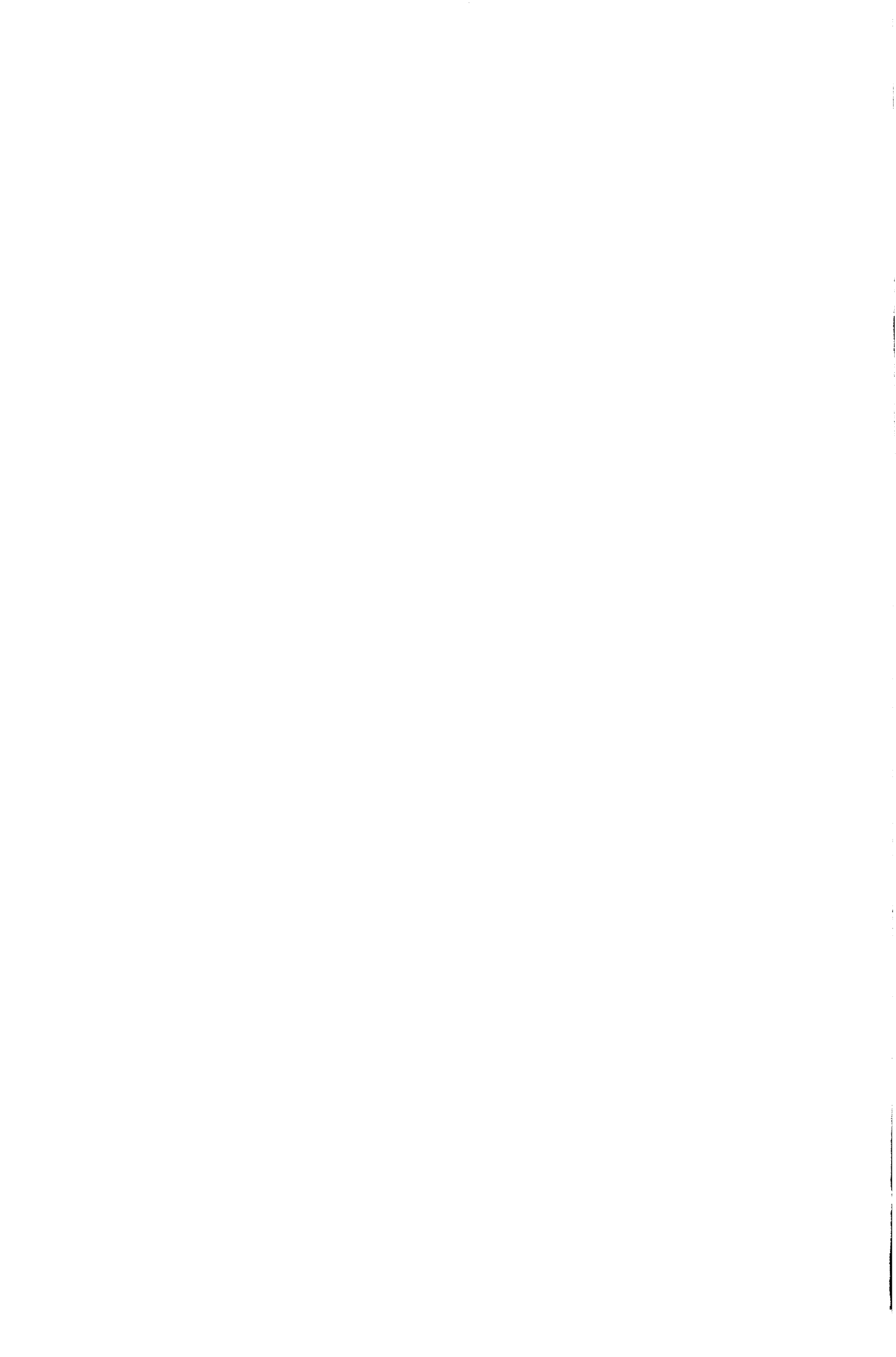
**Föreskrifter och allmänna råd till försöksverksamhet
inom kommunal vuxenutbildning 1981/82 jämte
läromedelsförteckning (SIL)**

Stockholm 1981

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET
LUND

SÖ begärde 1980-08-18 hos regeringen att få inleda försöksverksamhet med svenska som främmande språk som särskilt ämne inom kommunal vuxenutbildning (KOMVUX). Regeringen biföll framställningen 1981-04-30 och meddelade vissa ramar för verksamheten samt uppdrog åt SÖ att fastställa kurs- och timplan och utfärda behövliga föreskrifter och anvisningar.

SÖ har 1981-09-09 fastställt kurs- och timplan för svenska som främmande språk som särskilt ämne på grundskolnivå inom KOMVUX samt utfärdat därtill hörande föreskrifter och allmänna råd. Detta tillsammans med en av SIL och SÖ gemensamt utarbetad läromedelsförteckning har sammanställts i bifogat servicematerial. SÖ har också beslutat medge Flen, Jönköping, Norrköping, Malmö och Södertälje rätt att ingå i den aktuella försöksverksamheten.

Underlag och förslag till föreliggande servicematerial i svenska som främmande språk har tagits fram inom INVUX-projektet av Åke Sandahl, Stockholm. Ansvarig för den slutliga sammanställningen är projektledaren Christer Pettersson.

Bengt Jacobson

- 2 -
INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
1 <u>INLEDNING</u>	3
2 FÖRORDNING OM FÖRSÖKSVERKSAMHET MED SVENSKA SOM FRÄMMADE SPRÅK INOM KOMMUNAL VUXENUTBILDNING (SÖ-FS 1981:63) SAMT SÖ:S FÖRESKRIFTER OCH ALLMÄNNA RÅD	5
3 <u>KURS- OCH TIMPLAN</u>	11
3.1 KURSPLAN	11
3.1.1 <u>Mål</u>	11
3.1.2 <u>Huvudmoment</u>	12
3.2 TIMPLAN	13
4 <u>KOMMENTARER TILL HUVUDMOMENTEN</u>	14
4.1 EN FUNKTIONELL SPRÅKSYN	14
4.2 SVENSKA SOM FRÄMMADE SPRÅK	15
4.3 LYSSNA	15
4.4 TALA	16
4.5 LÄSA	18
4.6 SKRIVA	20
4.7 GRAMMATIK	21
4.8 ORDKUNSKAP	22
4.9 SAMHÄLLS- OCH KULTURORIENTERING	23
5 <u>BILAGOR</u>	24

LÄROMEDELSFÖRTECKNING (SIL)

1. INLEDNING

SÖ, byrå V 2, har tidigare på olika sätt uppmärksammat och redovisat invandrares problem i undervisningen inom kommunal vuxenutbildning (KOMVUX). Detta har skett i form av rapporter och genom förslag till olika åtgärder i senare års petitaframställningar. Genomgående har framkommit att det stora antalet invandrare i vuxen ålder har svårigheter att genomgå kompetensinriktad utbildning på grund av otillräckliga kunskaper och färdigheter i svenska språket. Mot bakgrund av den förda diskussionen om språksvårigheter och en i många fall annorlunda utbildningsbakgrund har SÖ fortlöpande inventerat behovet av särskilda utbildningsinsatser för invandrare. SÖ har föreslagit förbättringar av invandrares studiesituation inom KOMVUX.

SÖ redovisade 1978 i rapporten *Invandrare i kommunal vuxenutbildning* en inventering av invandrare i KOMVUX. Undersökningen uppskattade andelen invandrare till 15 procent. Lärare, skolledare och invandrarorganisationer framhöll genomgående behovet av att stärka invandrarnas förkunskaper i svenska. Bland de föreslagna åtgärderna återfanns bl a förslag till kurser i svenska motsvarande vad som kan betecknas som svenska som främmande språk på högstadienivå. I rapporten *Yrkesinriktad kommunal vuxenutbildning, Invandrare i yrkesinriktad kommunal vuxenutbildning, SÖ 1979*, uppmärksammades invandrarnas situation i yrkesinriktade kurser. Kursdeltagare, lärare och skolledare betonade även här nödvändigheten av grundläggande svenskundervisning före yrkesutbildning och efterlyste en kurs i svenska som främmande språk för att därigenom underlätta invandrarnas studier.

Läsåret 1979/80 genomfördes intervjuer med invandrare som studerade allmänna ämnen inom KOMVUX i elva kommuner på olika håll i landet. Intervjuerna redovisades i *Intervjuer med 124 invandrare i kommunal vuxenutbildning, INVUX-projektet, SÖ 1980*. Även här konstaterades nödvändigheten av att någon form av komplettering av den grundutbildning som idag erbjuds i form av svenska för invandrare hos företrädesvis studieförbunden och arbetsmarknadsutbildningen kommer till stånd. Förslag att utpröva svenska som främmande språk inom KOMVUX lämnades.

Förutom i nämnda rapporter har invandrarnas studiesituation i KOMVUX uppmärksammats i övergripande framställningar som berört KOMVUX' totala verksamhet. Likaså föreslogs åtgärder för invandrare i KOMVUX i ett för SÖ gemensamt handlingsprogram *Invandrarna och utbildningsväsendet, SÖ 1979*.

I sin petitaframställning 1979 föreslog SÖ att någon form av assisterande personal vid undervisning i svenska, engelska och matematik skulle medges på försök efter ansökan hos SÖ. Bakgrunden var de speciella svårigheter invandrare har vid studierna i nämnda ämnen. Samtidigt föreslogs att kurs i hemspråk skulle kunna anordnas

inom KOMVUX i form av såväl grund- som gymnasieskolkurser. Dessutom framhölls att vissa kommuner hade visat intresse för att få anordna KOMVUX-kurser på olika invandrarspråk. SÖ upprepade sina förslag 1980.

Med stöd av ett tämligen omfattande kartläggningsarbete och ett omfattande utredningsmaterial föreslog SÖ således 1980-08-18 regeringen att få inleda försöksverksamhet med svenska som främmande språk som särskilt ämne inom kommunal vuxenutbildning. Regeringen medgav detta och fastställde 1981-04-30 förordning om försöksverksamheten vilken även tillsammans med SÖ:s föreskrifter och allmänna råd återges i föreliggande servicematerial.

Föreskrifter och allmänna råd till försöksverksamhet med svenska som främmande språk som särskilt ämne inom kommunal vuxenutbildning skall utgöra ett stöd för det fortsatta lokala utvecklingsarbetet. Utformningen av materialet har gjorts med hjälp av vad som framkommit dels i de ovan redovisade utredningarna och dels av de erfarenheter som vunnits i undervisningen i svenska för invandrare hos studieförbunden och inom arbetsmarknadsutbildningen. Även vissa delar av den pågående språkforskningen som berör svenska som främmande språk har studerats och berörs i vissa avsnitt. Det ankommer fortsättningsvis på SÖ och de kommuner som medges försöksverksamheten att gemensamt utveckla densamma samt för SÖ:s del att utvärdera och för regeringen redogöra för vunna erfarenheter.

2. FÖRORDNING OM FÖRSÖKSVERKSAMHET MED SVENSKA SOM FRÄMMANDE
SPRÅK INOM KOMMUNAL VUXENUTBILDNING SAMT SÖ:S FÖRESKRIFTER OCH
ALLMÄNNA RÅD

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

FÖRORDNING

1981-04-30

Skolöverstyrelsen
106 42 STOCKHOLM

Förordning om försöksverksamhet med svenska som främmande
språk inom kommunal vuxenutbildning

Dnr V 80:5311

I skrivelse den 18 augusti 1980 har skolöverstyrelsen efter samråd med komvux-utredningen (U 1978:04) framlagt förslag om försöksverksamhet med svenska som främmande språk som särskilt ämne på grundskolnivå inom kommunal vuxenutbildning under budgetåren 1980/81 och 1981/82. Försöksverksamheten föreslås få omfatta fem till tio kommuner.

Regeringen meddelar följande föreskrifter om försöksverksamhet med svenska som främmande språk inom kommunal vuxenutbildning att gälla för budgetåret 1981/82.

1 Försöksverksamhet med svenska som främmande språk som särskilt ämne inom kommunal vuxenutbildning får bedrivas i högst fem kommuner. Skolöverstyrelsen bestämmer efter ansökan från kommunerna i vilka kommuner försöksverksamheten får bedrivas.

Föreskrifter om deltagande i försöksverksamheten
SÖ 1981-09-09

Följande kommuner har av SÖ medgivits deltagande i försöksverksamheten: Flen, Jönköping, Norrköping, Malmö och Södertälje.

2 Skolöverstyrelsen fastställer kursplan och timplan för grundskolkurs i ämnet svenska som främmande språk att användas inom försöksverksamheten. Härvid skall följande gälla:

a) Kursplanen skall utgöra en anpassning till kommunal vuxenutbildning av den kursplan i ämnet som har fastställts för grundskolan.

b) Kursplanen skall förutsätta vissa förkunskaper i svenska språket (jämför punkt 3).

c) Kursplanen skall utformas så att studier i ämnet svenska som främmande språk ersätter studier i ämnet svenska på grundskolnivå.

d) Antalet lektioner som får ingå i grundskolkursen i ämnet svenska som främmande språk får inte överstiga antalet lektioner i grundskolkursen i ämnet svenska.

Föreskrifter om kurs- och timplan
SÖ 1981-09-

SÖ har alltså 1981- - fastställt kurs- och timplan för grundskolkurs i ämnet svenska som främmande språk. Denna återfinns under avsnitt 3.

Allmänna råd om förkunskaper i svenska språket
SÖ 1981-09-

Svenska som främmande språk är i KOMVUX inget nybörjarämne. För att kunna följa undervisningen på grundskolans högstadium krävs kunskaper och färdigheter i svenska motsvarande minst väl genomgången kurs i svenska för invandrare om 240 timmar vid studieförbund eller motsvarande kurs hos annan utbildningsanordnare. Möjligheten att tillgodogöra sig kursen i svenska som främmande språk har i allmänhet samband med dels den tid invandraren vistats i Sverige, dels den undervisning i svenska för invandrare han/hon genomgått.

Deltagarens förkunskaper bör utredas, t ex genom att den enskilde läraren på olika sätt söker utröna individens möjligheter att följa kursen. Härvid bör beaktas att betyg i ämnet svenska som främmande språk får ingå i slutbetyg från KOMVUX i stället för betyg i ämnet svenska. En kursdeltagare med betyg i svenska som främmande språk bör alltså ha tillägnat sig sådana kunskaper och färdigheter i svenska språket att han/hon har möjligheter att bedriva fortsatta studier på gymnasienivå i olika ämnen. Detta förhållande innebär att läraren vid intagning till kurs måste ställa krav - en invandrare med alltför bristfälliga kunskaper och färdigheter i svenska löper stor risk att förr eller senare misslyckas med sina studier.

Som diagnosinstrument vid intagning kan t ex användas tester som mäter hörförståelse, ordkunskap, rättstavning och grammatikkunskap. Dessa tester kan ibland behöva kompletteras med en sammanhängande skriftlig redogörelse för att utröna kursdeltagarens formuleringsförmåga.

Det bör dock betonas att resultatet av en diagnostisering med test endast får ses som ett underlag för en prognos om invandrarens språkliga förutsättningar att klara kursen. Därtill kommer att stor hänsyn måste tas till faktorer som skolbakgrund, vistelsetid i Sverige, motivation och energi, faktorer vilka har stort inflytande på möjligheten att klara kursen i svenska som främmande språk.

Kursdeltagarens förkunskaper kan också mätas genom lärarens bedömning av

1. den muntliga förmågan genom ett väl planerat samtal,

2. läsförståelsen genom att utgå från exempelvis tidningsartiklar,
3. skrivförmågan genom att låta invandraren skriva en kort uppsats i ett fritt ämne.

Invandrare som bedöms ej kunna tillgodogöra sig studierna bör hänvisas till kurser i svenska för invandrare. Det är viktigt att KOMVUX har ett väl fungerande samarbete med ansvariga för undervisningen i svenska för invandrare.

Allmänna råd om innehållet i ämnet svenska som främmande språk
SÖ 1981-09-

Innehållet i ämnet svenska som främmande språk är delvis annorlunda än i ämnet svenska, vilket framgår klart i den av SÖ fastställda kursplanen. Detta möjliggör en för många invandrare bättre anpassad grund även för fortsatta studier. Genomförda grundskolstudier i svenska som främmande språk ger även reell kompetens för svenska på gymnasienivå.

3 Till grundskolkurs i svenska som främmande språk inom försöksverksamheten får intagas sökande som har annat modersmål än svenska men vilkas kunskaper i svenska språket är alltför bristfälliga för att de utan mycket stora svårigheter skall kunna tillgodogöra sig grundskolkurs i ämnet svenska, även om den kombineras med stödundervisning och med studiehandledning på modersmålet.

Föreskrifter om intagning till kurs
SÖ 1981-09-

32 § i förordningen om kommunal och statlig vuxenutbildning med tillhörande föreskrifter äger självfallet tillämpning även i denna försöksverksamhet. Formella behörighetskrav, exempelvis genomförda kurser i svenska för invandrare vid studieförbund eller arbetsmarknadsutbildning, krävs alltså ej.

4 Den som har genomgått grundskolkurs i ämnet svenska som främmande språk inom försöksverksamheten får intas till grundskolkurs i svenska endast under förutsättning att det kan ske utan ökade kostnader för statsverket. En elev får inte samtidigt delta i grundskolkurs i svenska som främmande språk och grundskolkurs i svenska.

5 Betyg i ämnet svenska som främmande språk inom försöksverksamheten får ingå i slutbetyg från kommunal vuxenutbildning i stället för betyg i ämnet svenska.

Föreskrifter om betyg
SÖ 1981-09-

Betyg i ämnet svenska som främmande språk inom försöksverksamheten får ingå i slutbetyg från kommunal vuxenutbildning i stället för betyg i ämnet svenska. Betyg i svenska som främmande språk är alltid likvärdigt med betyg i svenska. I de fall den studerande erhållit betyg i både svenska som främmande språk och svenska avgör kursdeltagaren vilket av de båda betygen som skall ingå i slutbetyget.

6 Föreskrifterna i 22 b § förordningen (1971:424) om kommunal och statlig vuxenutbildning får tillämpas även på ämnet svenska som främmande språk i försöksverksamheten.

Föreskrift om lägsta deltagarantal i grundskolkurs i svenska som främmande språk
SÖ 1981-09-

För att konstituera grundskolkurs i svenska som främmande språk med lägsta deltagarantal 8 (5) personer måste minst fem av deltagarna läsa ytterligare två ämnen. Kurserna som kombineras med svenska som främmande språk kan vara grundskol- eller gymnasieskolkurser eller kurser inom särskild yrkesinriktad utbildning.

7 Skolöverstyrelsen meddelar de övriga föreskrifter för försöksverksamheten som kan behövas.

Allmänna råd om grund- och fördjupningsdelar
SÖ 1981-09-

Inom försöksverksamheten indelas kurserna i grunddel och fördjupningsdel.

I grunddelen behandlas vanligen samtliga huvudmoment enligt läroplanen. Grunddelen omfattar det stoff som kursdeltagaren behöver för att kunna gå vidare till nästa etapp. Genom kursens grunddel åstadkommes en gemensam referensram för varje kurs. Varje huvudmoment kan därvid inte behandlas lika ingående som vid undervisning på traditionellt sätt. Viss tid skall avsättas till kursens fördjupningsdel. Avsikten med fördjupningsdelen är att deltagarna själva skall kunna välja olika arbetsuppgifter utgående från sina egna erfarenheter, behov och intressen. Detta innebär att kursdeltagarna prioriterar vissa delar av kursen på bekostnad av andra delar. På så sätt får deltagarna själva möjlighet att anpassa inriktningen av kursen åt det håll de önskar. Arbetsuppgifterna kan anknytas till grunddelens delmoment men de kan också utformas som problemområden eller teman. Exempel på tema är

- * språk: hemspråket och svenskan; dialekter, språk och värderingar,
- * familjen: familjeförhållanden i Sverige och andra länder; olika familjetyper,
- * arbete: olika yrkesområden; arbetsmiljöer, fackliga frågor, utbildningsmöjligheter,
- * invandring: invandring förr och nu; utvandringens och invandringens orsaker,
- * kommunen: funktioner i den egna kommunen; rättigheter och skyldigheter, hur man påverkar,
- * kultur: olika områden studeras beroende på intresse.

Vid ett väl utnyttjat temastudium studerar gruppen temat inom ramen för exempelvis samhällsorientering, läser texter av olika slag som

anknyter till temat, behandlar nya ord och studerar de språkliga funktioner som är aktuella i olika situationer. Ett grammatikaliskt studium av strukturerna bör komplettera arbetet.

Allmänna råd om deltagarmedverkan
SÖ 1981-09-

Deltagarens behov bör i stor utsträckning styra valet av vilka delmoment som skall betonas. En strävan bör alltså vara att deltagaren skall medverka i studieplanering, val av arbetsformer samt utvärdering. Undervisningen bör därför knyta an till vuxnas kunskaper, erfarenheter, attityder och värderingar.

Följande frågor kan vara lämpliga att diskutera tillsammans med kursdeltagaren:

- Vad förväntar Du Dig av det här ämnet?
- Vad är målsättningen för kursen?
- Vilka moment bör betonas?
- Vilka fördjupningar skulle Du vilja arbeta med?
- Hur kan gruppens samlade livserfarenhet användas i undervisningen?

Allmänna råd om kursvärdering
SÖ 1981-09-

Svenska som främmande språk är ett nytt ämne. Det är därför viktigt att försöksverksamheten i ämnet noga utvärderas.

Förutom den information som en väl genomtänkt utvärdering kan ge, kan den också bidra till att göra berörda deltagare och lärare medvetna om hur undervisningen och försöksverksamheten med etappsystemet fungerar. Utvärdering skapar härigenom möjligheter för att en pedagogisk diskussion kan komma till stånd angående försöksverksamhetens innehåll. Risken minskar att verksamheten stagnerar.

Dessutom kan utvärderingen uppmuntra till måldiskussioner genom att intentionerna för undervisning och försöksverksamheten granskas och jämförs med bland annat deltagarnas förväntningar och studieplaner. En pedagogisk debatt om hur läromedel och olika arbetssätt fungerar i undervisningen för olika lärare och deltagare kan även inverka positivt på själva undervisningsprocessen.

Beroende bland annat på syftet med utvärderingen använder man sig av olika utvärderingsmodeller och undersökningsmetoder/tekniker. Här behandlas endast en kursvärdering med hjälp av enkät.

Särskilt i initialskedet av en försöksverksamhet är det värdefullt om undersökningsinstrumentet kan utformas så att det tjäna två syften - dels att ge information om försöksverksamheten, dels att undersöka hur deltagarna reagerar på det konkreta innehållet och utförandet i en enskild kurs utifrån exempelvis studieplaner och förväntningar på undervisningen/utbildningen.

Det bör påpekas att det kan vara känsligt att ta med frågor som gäller deltagarna som personer. Men det finns några skäl att vissa frågor av den typen kan ingå i en kursvärdering. Ett av skälen är att även andra faktorer än sådana som direkt kan hänföras till undervisningssituationen inverkar på hur deltagarna klarar sina studier. En annan motivering är att studiemiljö, utformning av undervisning och val av kurslitteratur delvis beror på vilka deltagarna i den specifika gruppen är.

En väsentlig del av arbetet med enkäten måste utgöras av definiering av vissa begrepp. Begreppet fördjupningsdel kan tas som exempel. Fördjupning kan antas ha olika innebörd för olika lärare - delvis beroende på ämne - och för skilda deltagare beroende på tidigare erfarenheter av olika arbetsformer.

När resultat skall tolkas och värderas bör det ske tillsammans med deltagarna. Därigenom får man verksamheten mer allsidigt belyst. Även andra faktorer utanför undervisningen påverkar inställningen till kursinnehåll, läromedel, arbetssätt osv, vilket bör beaktas när resultaten tolkas och värderas.

Slutligen påverkar såväl de tidsmässiga som de ekonomiska resurserna utvärderingens uppläggning, utformning och genomförande. Därför kan fasta svarsalternativ vara att föredra framför öppna. Det underlättar dels bearbetningen av det insamlade materialet, dels går det fortare för deltagarna att besvara enkäten. Frågorna bör heller inte vara så många. Ett särskilt utformat formulär att sammanställa enkätresultaten på underlättar arbetet med detta och bidrar till att göra materialet mer överskådligt. Det blir också lättare att göra jämförelser mellan olika ämnen. Sammanställningarna kan sedan användas som diskussionsunderlag i olika sammanhang (studiedagar, konferenser, i undervisningen etc).

Även lärarna kan besvara en enkät, helt eller delvis. Därvid får de en test på om intentionerna i systemet har beaktats vid planeringen och genomförandet av undervisningen.

Skiljaktigheter i lärares och kursdeltagares uppfattningar bör diskuteras, varigenom den efterföljande verksamheten kan komma att påverkas.

8   Skolöverstyrelsen skall följa och utvärdera försöksverksamheten och inkomma med redogörelse för vunna erfarenheter senast den 1 september 1982.

Denna förordning skall kungöras i skolöverstyrelsens författningssamling (SÖ-FS).

Förordningen träder i kraft två veckor efter den dag då förordningen enligt uppgift på den utkommit från trycket i skolöverstyrelsens författningssamling och tillämpas för sådan verksamhet som avser läsåret 1981/82.

På regeringens vägnar

Jan-Erik Wikström

Barbro Wickberg

3 KURS- OCH TIMPLAN

SÖ har sålunda 1981-09- fastställt kurs- och timplan för försöksverksamhet med svenska som främmande språk inom kommunal vuxenutbildning liksom därtill hörande föreskrifter och allmänna råd.

3.1 KURSPLAN

Ämnet svenska som främmande språk är avsett för studerande i KOMVUX som har annat hemspråk än svenska och som har alltför bristfälliga kunskaper och färdigheter i svenska språket för att utan stora svårigheter kunna tillgodogöra sig grundskolkursen i ämnet svenska.

För att kunna följa undervisningen i grundskolkurs (etapp I) i svenska som främmande språk krävs att kursdeltagaren har grundläggande kunskaper och färdigheter i svenska motsvarande minst genomgången kurs i svenska för invandrare.

Kursplanen är indelad i mål och huvudmoment. I målen anges inriktningen av undervisningen samt de centrala begrepp som kursdeltagaren skall skaffa sig insikt i. I huvudmomenten anges stoff som belyser dessa centrala begrepp och olika vägar att öva färdigheter. Beroende på kursdeltagarens erfarenheter och behov kan undervisningen också omfatta skilda områden inom den ram som huvudmomenten ger.

3.1.1 Mål

Målet för undervisningen i svenska som främmande språk är att deltagare med annat hemspråk än svenska skall få sådana kunskaper och färdigheter i svenska att de kan leva och verka i det svenska samhället på samma villkor som medborgare med svenska som förstaspråk.

Undervisningen skall leda till sådan språkförmåga att deltagarna kan, vill och vågar använda svenska språket i olika situationer. Kursdeltagaren skall genom undervisningen i svenska som främmande språk få ökad förmåga att

- rätt uppfatta vad som sägs i olika talsituationer
- uttrycka sig i tal i olika situationer och om olika ämnen med ett så gott uttal som möjligt
- läsa och förstå texter av olika slag
- uttrycka sig enkelt och klart i skrift i olika sammanhang.

Kursdeltagaren skall få ökade kunskaper om det svenska samhället, dess politiska och sociala förhållanden, kultur, historia och geografi.

Kursdeltagaren skall få information om och förberedelse för fortsatt utbildning. Undervisningen skall utgå från kursdeltagarnas individuella erfarenheter och anpassas till dennes behov. Detta sker främst genom anpassade arbetsuppgifter inom fördjupningsdelen av ämnet. Undervisningen i svenska som främmande språk skall medverka till att kursdeltagaren kan stärka sitt självförtroende samt få kunskap om och förståelse för människors olika livsvillkor och livsmönster.

3.1.2 Huvudmoment

Lyssna

Det är viktigt att kursdeltagaren kan uppfatta vad som sägs i olika talsituationer, t ex vardagliga samtal, möten av olika slag, föredrag, radio, TV, film. Denne bör få lyssna på exempel på de vanligaste typerna av regionalt talspråk. En riktig höruppfattning är en förutsättning för att tillägna sig ett gott uttal. Som ett led i uttalsundervisningen skall därför ingå övningar i att uppfatta och skilja mellan olika ljud och olika typer av accent och intonation i det svenska språket.

Tala

Kursdeltagaren skall lära sig att behärska vardagslivets talsituationer. Av detta skäl är det nödvändigt att han/hon får tillfälle att träna sig att rätt uttala ljud, ord och fraser. Därvid skall särskilt ordaccent och satsintonation beaktas. Imitationen spelar en central roll vid uttalsträningen, men det är viktigt att den kompletteras med förklaringar av hur ljuden bildas. Bundna talövningar för inläring av grammatiska mönster och fraser bör förekomma. Kursdeltagaren skall träna sig att läsa upp texter så att budskapet kan uppfattas av mottagaren samt att berätta, beskriva, argumentera, diskutera, redovisa, uttrycka känslor och attityder.

Läsa

Kursdeltagaren skall träna sig att intensivläsa olika slags texter för innehållsanalys och diskussion men även som underlag för övningar i uttal, grammatik och ordkunskap. Denne bör öva sig i extensivläsning av skönlitteratur och facklitteratur, iförsta hand för att få information och upplevelse. Övningar i att analysera texter skall förekomma, liksom övningar i att söka information i olika slags källor såsom kataloger, broschyrer, uppslagsverk, tidningar och tidskrifter.

Skriva

Kursdeltagaren bör tränas att klara vardagslivets skrivsituationer, t ex att fylla i blanketter och att lämna meddelanden. Han/hon bör också tränas att skriva referat. Fri skriftlig produktion skall förekomma, t ex i form av berättelser, beskrivningar, redogörelser, argumentation, dagboksanteckningar, brev, noveller. Regler för stavning och bruk av skiljetecken skall genomgåas.

Grammatik

Kursdeltagaren bör få insikt om de viktigaste reglerna i svensk grammatik och om möjligt hur de förhåller sig till reglerna i kursdeltagarnas hemspråk. Ett hjälpmedel är därvid muntliga och skriftliga övningar för inläring av grammatiska mönster. Kursdeltagaren bör lära sig att tillämpa grammatikkunskaperna i fri muntlig och skriftlig produktion. Den grammatiska insikten skall dock inte ses som ett mål i sig utan som ett medel att uppnå ökad språkfärdighet. Därför bör man koncentrera sig på helheten, dvs syntaxen, och inte överbetona ordböjningsläran.

Ordkunskap

Kursdeltagaren skall bygga upp ett ordförråd i samband med övningar i t ex läsning, hörförståelse, skrivning, bildbeskrivning och genom demonstrationer, studiebesök och exkursioner. Han/hon skall lära sig grunderna när det gäller ordbildning och ordfamiljer. Denne bör göras medveten om svenska språkets möjligheter att bilda ord genom sammansättning och avledning och skall också känna till de vanligaste prefixen och suffixen och deras funktion.

Samhälls- och kulturorientering

Kursdeltagaren skall få orientering om svenska samhällsförhållanden, svenskt vardagsliv och arbetsliv. Denne bör få ta del av svensk kultur i form av litteratur, musik m m och på så sätt öka sina möjligheter att förstå och samverka med människor i Sverige. Kursdeltagaren bör uppmuntras att utnyttja bibliotek, utställningar, teater, radio, TV m m. Undervisningen i svenska som främmande språk bör medverka till att kursdeltagaren får kunskap om och förståelse för människors olika livsvillkor och livsmönster.

Integration av huvudmoment

Beskrivningen av svenska som främmande språk i huvud- och delmoment är ett sätt att analysera ämnet, medan undervisningen syftar till integration av momenten.

För att kunna utveckla de allmänna språkfärdigheter som beskrivs i huvudmomenten (lyssna, tala, läsa, skriva) behövs dels ett ordförråd, dels kunskaper om språkets struktur.

Ordförråd och grammatik kommer till användning på olika sätt i ämnets alla huvudmoment. Uttalsträning ingår både i momenten lyssna och tala. Språkfärdigheterna kan utvecklas ytterligare genom fördjupningar i kursen.

Momenten lyssna och läsa kan betraktas som passiva språkfärdigheter, tala och skriva som aktiva. Invandraren har ofta tvingats in i en passiv och mottagande roll i det svenska samhället. Lärarens uppgift är därför att dels höja graden av hör- och läsförståelse, dels förbättra kursdeltagarens förmåga att använda de aktiva språkfärdigheterna, så att han/hon stimuleras att använda det svenska språket i olika sammanhang.

3.2 TIMPLAN

Svenska som främmande språk - grundskolkurs (etapp I)

Högsta antal UT: 175.

4 KOMMENTARER TILL HUVUDMOMENTEN

4.1 EN FUNKTIONELL SPRÅKSYN

Inom ämnet svenska för invandrare arbetar man för närvarande med det s k tröskelnivåprojektet som initierats av Europarådet och beskriver vilka språkfunktioner en invandrare skall behärska för att nå språkbehärskning till en viss nivå.

Tröskelnivåprojektet ger endast anvisningar om kursinnehåll i undervisningen i svenska för invandrare. Den funktionella språksynen har emellertid en vidare användning.

Projektet utgår från vilka språkliga funktioner en person har behov av, och vilka exponenter (dvs ord, uttryck, prosodiska och grammatiska strukturer) som svenskar använder för att uttrycka dessa funktioner.

Den funktionella språkundervisningen utgår alltså från att människor behöver sitt språk i vissa sammanhang vilket innebär att undervisningen inriktas på de situationer där språket används och på de språkliga funktioner som är gemensamma för dessa.

En funktionell språksyn kan konkret innebära att lärare och kursdeltagare vid behandling av en kommunikationssituation, exempelvis "samtal med myndigheter", försöker göra klart för sig vilka språkliga funktioner deltagaren måste behärska i detta sammanhang. Vilka uttryck behövs och vilka uttryck kan man vänta sig att få höra i ett samtal med en myndighet? Nedanstående lista ger exempel på några språkliga funktioner som kan övas

1. inleda
2. uttrycka eller fråga om något är möjligt
3. uttrycka eller fråga om avsikt
4. uttrycka en åsikt
5. be eller uppmana någon att göra något
6. begära upprepning eller klargörande
7. avsluta.

Vid studier av en viss språkfunktion, bör de exponenter övas som används för att uttrycka denna funktion. Valet av exponent är beroende av exempelvis den aktuella situationen; vem man talar med, vad man talar om, känsloläge, om man uttrycker sig i tal eller i skrift.

Exempel:

(presentera ärende) Jag kommer/ringer för ...
på grund av ...
med anledning av ...
det är så att ...
det är fråga(n) om ...
det gäller ...
det rör sig om ...
saken är den att ...
angående ...
beträffande ...

(Bilaga 2 beskriver ett antal språkfunktioner och exponenter.)

Det är viktigt att kursdeltagaren inser att de funktioner och de exponenter som används i en viss situation också kan användas i andra sammanhang. Läraren bör därför följa upp med övningar där mönstret används i andra situationer.

4.2 SVENSKA SOM FRÄMMANDE SPRÅK

Svenska som främmande språk bör ha en annan uppläggning och metodik än svenskundervisningen för deltagare med svenska som förstaspråk. Ett av huvudmomenten i ämnet svenska, "studier av massmedia, bildanalys och bildkommunikation", saknas helt i svenska som främmande språk. Detta innebär att dessa moment istället ingår i arbetet med övriga huvudmoment. Många delmoment i ämnet svenska, exempelvis sådana som berör värderingar och attityder i massmedia, rollspel och improvisationer, kulturproduktion, övningar i danska och norska, spelar antingen en mindre betydande roll eller utgår i ämnet svenska som främmande språk. En jämförelse mellan huvudmomenten i följande tre grundskolämnen vid KOMVUX ger en uppfattning om likheter och skillnader mellan ämnena.

<u>Svenska</u>	<u>Svenska som främmande språk</u>	<u>Engelska</u>
Tala och lyssna	Lyssna	Lysna
Läsning	Tala	Tala
Studier av massmedier, bildanalys och bildkommunikation	Läsa	Läsa
Skrivning	Skriva	Skriva
	Grammatik	Grammatik
Språklig medvetenhet	Ordkunskap	Ordkunskap
	Samhälls- och kulturorientering	Samhälls- och kulturorientering

Huvudmomenten i engelska och svenska som främmande språk är alltså identiska. Även språken tyska och franska har samma uppdelning i huvudmoment. Invandrarens intensiva kontakt med den svenska språkmiljön gör emellertid att undervisningen i svenska som främmande språk inte helt kan jämföras med undervisningen i främmande språk för svensktalande, även om vissa likheter kan finnas i metodiken.

Det bör också beaktas att invandraren ofta studerar svenska språket av tvingande nödvändighet. Han/hon har ett omedelbart behov av att klara sig i varierande språkliga situationer. I undervisningen bör läraren använda sig av dessa förhållanden och uppmuntra kursdeltagaren att pröva och utveckla sina nyvunna språkfärdigheter utanför skolan.

4.3 LYSSNA

Till skillnad från dem som studerar andra främmande språk vid KOMVUX har kursdeltagaren i svenska som främmande språk alltid rika möjligheter till språklig träning, vilket ger goda förutsättningar för en förhållandevis snabb språkinläring. Många invandrare upplever dock en otrygghet som kan leda till språklig isolering. Invandraren bör där stimuleras att i en kommunikationssituation lyssna aktivt.

Hörförståelse Hörseln är inställd på det egna språket varför okända språkljud ofta anpassas till detta. Kursdeltagaren hör likheter som inte existerar och förbiser skillnader. En korrekt höruppfattning är därför en förutsättning för att kursdeltagaren skall kunna uppfatta vad som sägs i olika talsituationer, t ex vardagliga samtal, telefonsamtal, möten av olika slag, radio, TV, film.

Grammatikfel slår igenom i höruppfattningen. En invandrare som talar med felaktig ordföljd, riskerar också att uppfatta ordföljden i talad svenska fel. Detta märks vid diktamensövningar från bandinspelningar, på samma sätt som uttalsfel också ger utslag.

Varianter av svenska Kursdeltagaren måste i undervisningen få många tillfällen att höra och uppfatta vardagligt talad svenska. Genom att ljud- och skriftbild i svenskan ofta skiljer sig åt, orsakar detta problem. Deltagaren bör även få höra regionala varianter av riksspråket.

Reducering i talspråket Kursdeltagaren bör lära sig att rätt uppfatta talspråkets reducere-
ring av ord i satser.

Exempel:

Jag ser dig/ja se rej/
Hur står det till?/huståretill/
De bryr sig inte om att hon har en hund/dom bryrsente om att honaren
hund/

Exemplen på reducere-
ring gällde i det sista exemplet "sig" och "inte", beroende på vokalmötet e - i, samt konsonanten "h", som ofta bortfaller i kort stavelse. (Jämför: att han/attan/)

**Hörförståelse-
övningar** En renodlad hörsituation förekommer exempelvis vid radiolyssnande. Läraren kan låta kursdeltagaren lyssna på nyhetsprogram eller annat inspelat material och använda det på exempelvis följande sätt:

1. Läraren lämnar ordförklaringar och spelar bandet.
2. Kursdeltagaren antecknar stödord, för att senare muntligt återberätta innehållet.

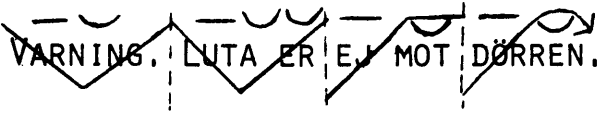
En kombinerad övning där både hörförståelse, rättstavning, läsförståelse, referattek-
nik och uttalsträning ingår, kan se ut så här:

1. Läraren läser upp en diktamenstext.
2. Texten visas exempelvis med hjälp av arbetsprojektor.
3. Kursdeltagaren gör ett skriftligt referat.
4. Referatet redovisas muntligt.

4.4 TALA

Det är inte nödvändigt att arbeta bort all brytning i invandrarens svenska. Liksom svenskan har många dialekter har den nu många stora "invandrardialekter". Undervisningen skall dock tillgodose kursdeltagarnas önskemål att föra ett samtal med så liten brytning som möjligt.

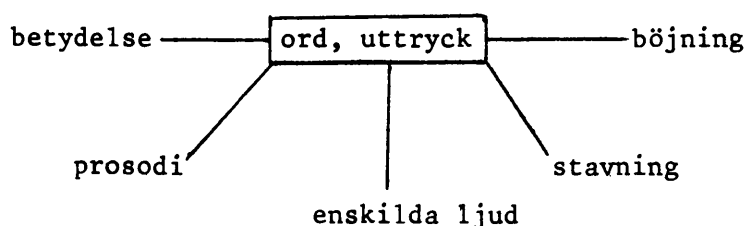
När kursdeltagaren möter ett nytt ord, bör han/hon få betydelsen belyst genom synonymer och motsatser. I samband med detta kan uttalet av det aktuella ordet och därmed besläktade ord övas.

- Prosodi Ett barn kan ha stora svårigheter att producera de enskilda ljuden, men kommunikationen kan ändå fungera, tack vare barnets förmåga att imitera prosodi, dvs rytm, intonation och accent. Den riktiga prosodin hjälper ofta barnet att automatiskt hitta rätta ändelser och former.
- En person som lär sig ett främmande språk överbetonar ibland vikten av de enskilda ljudens uttal. De senare årens språkundervisning visar att ljudkvaliteter ofta kan rätta till sig med tiden men inte en felaktig prosodi. Uttalet blir svårbegripligt om exempelvis trycket inte ligger rätt. Om man skall välja är det alltså oftast viktigare att rätta till prosodin än de enskilda ljuden.
- Läsning i kör Många lärare anser att körläsning passar bäst på lägre stadier. Eftersom de flesta KOMVUX-skolor saknar inlärningsstudio, kan det vara lämpligt att i stora grupper öva in en riktig satsintonation genom körläsning. Därefter kan individuella övningar av samma fras vidta.
- Vardagligt tal- Det är viktigt att läraren i körövningar av olika slag talar med språk naturlig talhastighet och med ett vardagligt, naturligt talspråk.
- Exempel på uttals- I uttalsundervisningen kan läraren använda enkla skriftliga beteckningar markeringar för att illustrera prosodin för kursdeltagaren. Ett sätt är att markera focus eller betonat ord i satsen med °, accent 1 med ' och accent 2 med x.
- Exempel:
- 1) Varning. Luta er ej mot °dörren./xvarning/xluta er ej mot'dörren/.
- Ett annat sätt kan vara att markera rytmen i hela satsen, accent 1 och accent 2 på följande sätt
- rytm =
- accent 1 =
- accent 2 =
- 2)
- Ljudbild - Deltagaren måste göras medveten om sambandet mellan uttal och skriftbild stavning, t ex i fall som het - hett, mal - mall. Undervisningen måste hela tiden bygga på en växelverkan mellan ljudbild och skriftbild. Uttal och rättstavning kan övas parallellt.
- Enskilda ljud De enskilda ljuden bör sättas in i sitt sammanhang. Läraren kan här exempelvis använda sig av arbetsprojektorn för att visa det svenska vokal- och konsonantsystemet, samt sambandet mellan dessa.
- Det underlättar betydligt för flera språkgrupper om exempelvis uttalet av vokalerna i, y och u kombineras med övningar av tje- och sje-ljuden. Läraren bör göra deltagaren uppmärksam på likheten i läppställningen när det gäller kombinationen av dessa och andra ljud.

Det är lämpligt att öva ljuden med hjälp av diskriminationsövningar med minimala par, dvs ord som är lika så när som på den fonetiska företeelse som skall övas, t ex Kina - skina, bron - brun, ni - ny, het - hett.

Övningar i de enskilda ljuden kan även koncentreras för att förhindra feluttal för speciella språkgrupper, vilka försvårar förståelsen, t ex b/v och finalt -m -n hos spansktalande, initiala konsonantsammansättningar samt s/sje/tje-ljud hos finsktalande.

Varje ord eller uttryck som kursdeltagaren lär sig bör alltså åtföljas av information om stavning, uttal, böjning etc. Språket bör följaktligen betraktas som ett totalsystem.

Talövningar

I styrda talövningar, där kursdeltagaren övar en språklig struktur, bör fel alltid korrigeras. I fria talövningar kan läraren ibland utan att rätta bistå med ord i diskussioner och engagerande samtal, även om dessa försiggår på flytande felaktig och ostrukturerad svenska. Det är lärarens uppgift att inte bara få kursdeltagaren att tala korrekt utan också få denne att våga använda svenska språket.

Som exempel på fria talövningar kan nämnas:

- * Talsituationer i vardagslivet, t ex beställa, begära upplysningar, lämna återbud, rätta till missförstånd.
- * Berättelser. Kursdeltagaren berättar om egna upplevelser och erfarenheter.
- * Referat.
- * Demonstration eller beskrivning av föremål.
- * Beskrivningar av bilder och bildserier.
- * Instruktioner.
- * Intervjuer.
- * Redovisningar av utfört arbete, enskilt eller i grupp.
- * Diskussioner.

4.5 LÄSA

Kursdeltagaren möter det skrivna ordet i många viktiga sammanhang. Det kan dock i undervisningen ibland vara lämpligt att gruppen

under en period koncentrerar sig på ett avgränsat område, exempelvis:

- Information i olika slags källor, såsom broschyrer, brev från myndigheter, tidningar och tidskrifter samt facklitteratur.
- Skönlitteratur, genremässigt eller litteraturhistoriskt. Läsning av några skönlitterära verk.

Studieteknik

Vid behandling av olika texter kan också de studietekniska färdigheterna övas, t ex

- att kunna besvara frågor på innehållet i en text,
- att kunna finna dispositionen i en text,
- att kunna finna och markera väsentligheter i en text,
- att kunna skaffa information ur ordböcker, uppslagsverk och facktidskrifter,
- att äga kännedom om lokala bibliotek, om den service biblioteken kan ge och att kunna utnyttja bibliotekens kataloger.

Sådana studietekniska färdigheter som nämnts är av värde även för studier i andra ämnen. Olika kursdeltagares behov av studietekniska övningar kan dock variera kraftigt. I vissa grupper kan inslaget av högt utbildade kursdeltagare vara stort. Dessa bör då istället för att öva sig i studieteknik ägna sig åt fördjupningar i andra moment.

Intensivläsning

Vid intensivläsning studeras noggrant innehåll, grammatik, fraser, ordbildning, idiomatiska uttryck och uttal. Hur mycket grammatik som bör tas upp beror på valet av text, lärarens planering och kursdeltagarnas förkunskaper. Vissa grammatiska moment kräver genomgång innan texten läses för att inte förståelsen skall hämmas. Sådana moment är ofta perfekt particips funktion som adjektiv; s + passivum; man, en, ens, sin, sitt, sina; vissa konjunktioner.

I samband med intensivläsning kan kursdeltagaren också arbeta med ordkunskapsövningar, samtalsövningar och skrivövningar av olika slag.

Extensivläsning

Vid extensiv läsning ägnas intresset enbart åt innehållet. Där är viktigt att kursdeltagaren får lust och vana att läsa på svenska. Därför bör de språkliga kommentarerna inskränka sig till förståelsen nödvändiga ordförklaringar. Kursdeltagaren skall lära sig att få en uppfattning om vad som sägs i texten och reagera på detta, lära sig att ta ställning till det lästa och jämföra upplevelser och åsikter med andra. Vid valet av texter för extensiv läsning finns stora möjligheter att tillgodose deltagarens individuella intressen och behov.

Litteraturhistoria

Ett för gruppen lämpligt urval av svensk skönlitteratur bör ingå i kursen. Intresserade deltagare kan därutöver fördjupa sig inom speciella områden. Ordförklaringarna till de litteraturhistoriska texterna får inte bli för ingående. Kursdeltagare som ämnar bedriva fortsatta studier i svenska har även en viss nytta av ett litteraturhistoriskt studium.

Eftersom textläsning är ett centralt moment i svenskundervisningen, kan det vara lämpligt att integrera all läsning med andra moment.

4.6 SKRIVA

KOMVUX-läraren bör vid kursstart diagnostisera deltagarnas skrivförmåga och tillsammans med de olika deltagarna planera ett skrivprogram, som tillfredsställer deltagarnas olika behov av skrivfärdigheter.

Mot bakgrund av detta kan delmomenten inom huvudmomentet "Skriva" betonas på olika sätt.

Vid skrivträningen bör både bundna och fria övningar förekomma. De bundna övningarna utgör en förberedelse för en mer fri skriftlig framställning.

Exempel på bundna skrivövningar:

- Diktamen.
- Grammatiska strukturövningar. Det är angeläget att övningarna inte blir mekaniska och isolerade. De bör komplettera och stödja den muntliga inläringen av grammatiskt stoff.
- Transformation. Tempusförvandling kan vara en nyttig skrivövning. Deltagaren kan ändra tempus i en text som han/hon själv läst eller skrivit. Han/hon kan ändra aktiv form till passiv form, indirekt tal till direkt tal eller tvärtom.
- Besvarande av frågor.
- Stavningsövningar.
- Ordkunskapsövningar.

Exempel på fria skrivövningar:

- * Bildbeskrivning. Deltagaren kan först berätta muntligt till en given bild och sedan skriva ner berättelsen, kanske i form av ett reportage.
- * Svar på frågor i samband med hörövningar och textläsning.
- * Referat av text som kursdeltagarna hört eller läst.
- * Skrivning i grupp. Det kan exempelvis gälla texter för en utställning om ett speciellt land eller dylikt. Deltagarna kan också skriva gruppdikter med utgångspunkt från ljud och bilder, stämningar och känslor.
- * Fri uppsats i form av berättelse, beskrivning, redogörelse.
- * Praktiska skrivelser. Övningar i att fylla i blanketter av olika slag samt att skriva olika slags meddelanden, både till privatpersoner och myndigheter.
- * Dagbok, brev.

Korrigerering

Vid alla former av fri skrivning, som brev, beskrivning, skiss, berättelse, bör läraren gå varsamt fram och korrigera enbart de mest framträdande feltyperna, t ex ordföljd, verbformer, kongruensböjning, prepositioner. Det är viktigt att kursdeltagaren förstår varför vissa ord och former är felaktiga och att denne blir medveten om vilka fel som är störande för kommunikationen och vilka som är mindre störande.

Många invandrare vid KOMVUX har vistats länge i Sverige och talar flytande, men ostrukturerad svenska. När dessa hamnar i en skrivsituation, visar de sig dock ofta ha en bristande förtrogenhet med svenskans syntax och ordböjning. Förledda av sina muntliga prestationer kan sådana deltagare ibland överskatta sin skriftliga förmåga och på eget initiativ lämna in långa översättningar från hemspråket till svenska. Sådana språkprov är många gånger svåra att korrigera utan omfattande strykningar. Det kan i sådana fall vara lämpligt med styrda strukturövningar av skilda slag.

4.7 Grammatik

Progression

Även om det är mycket svårt att ställa upp några regler för en grammatisk progression, så finns det vissa företeelser som läraren bör gå igenom på ett tidigt stadium för att den fortsatta inläringen skall underlättas. Genomgången av t ex ordföljdsregler förklarar betydligt om kursdeltagarna har elementär kännedom om satsdelar.

I ämnet svenska som främmande språk - ibland i motsats till undervisningen i ämnet svenska - är den grammatiska insikten bara ett medel. Målet för undervisningen är den grammatiska färdigheten. Av detta skäl bör deltagaren koncentrera sig på syntaktiska problem och - när det gäller formläran - enbart studera de moment som är av betydelse för förståelsen av syntaxen.

De grammatiska handböcker som används i svenskundervisningen i våra skolor är skrivna för svenskar med ett ordförråd på tiotusentals ord och ett färdigbildat regelsystem. Huvudsyftet är att ge läsarna en viss grammatisk terminologi. Det saknas följaktligen regler för hur och när vi använder exempelvis substantivets olika former. Däremot kan man i flera av de grammatiska handböcker som skrivits för invandrarundervisningen finna regler som beskriver ordböjning och syntax på ett för invandrare effektivt sätt.

Regler

Vid studier av andra främmande språk i KOMVUX studeras de allmänna reglerna för artikelbruk, regler för ordföljd, användningen av preteritum i jämförelse med perfekt etc. Kursdeltagarna i svenska som främmande språk förväntar sig ofta att läraren går igenom just sådana allmänna regler och att läraren alltså har mycket goda kunskaper om svenskans grammatiska system, om vad som är oregelbundet, om vilka regler som är centrala, etc.

Kontrastivitet

Kontrastiva kunskaper innebär förutom kunskaper om det egna språket också kunskaper om ett främmande språks struktur. För närvarande finns emellertid ca 130 olika modersmål representerade i Sverige, vilket betyder att tillräckliga kontrastiva kunskaper är omöjliga att inhämta. Däremot är det önskvärt att lärare skaffar sig en kontrastiv beredskap inför möten mellan målspråket svenska och de i den egna undervisningen mest frekventa hemspråken.

I en kontrastiv grammatikundervisning är det viktigt att läraren pekar på likheterna och gör deltagaren uppmärksam på de framsteg han/hon gör och inte alltför starkt betonar olikheterna mellan språken.

Grammatikstudier är en nödvändig del av språkundervisningen. Alternativa sätt att beskriva grammatiska funktioner som generativ grammatik, positionsgrammatik och en funktionell språksyn diskuteras vid högskolorna. Efter hand befruktar de även undervisningen i moderna språk, och då även svenska som främmande språk.

I bilaga 3 lämnas en sammanfattning av grammatiska moment. Uppställningen syftar inte till att visa progressionen utan avsikten är enbart att ge en allmän översikt över grammatiskt stoff som kan komma till användning i svenska som främmande språk.

4.8 Ordkunskap

Undervisningen i ordkunskap syftar till att ge kursdeltagaren ett ordförråd som gör det möjligt för honom/henne att beskriva sin verklighet och därmed kunna hävda sina intressen. Kursdeltagaren skall dessutom skaffa sig sådana kunskaper om ord och ordbildning att han/hon skall kunna utveckla sin svenska såväl under som efter kursen.

Ordkunskapen är ett viktigt moment för de flesta kursdeltagare. Inom detta område har de ofta stora brister. Vid KOMVUX finns det emellertid även deltagare som vistats länge i Sverige och byggt upp ett stort ordförråd. Dessa kursdeltagare kan istället ha problem med exempelvis ordföljd och meningsbyggnad och behöver då träning i dessa moment.

Ordbildning

Läraren bör lägga stor vikt vid ordbildningsläran. Om deltagaren har kunskaper om de vanligaste avledningsändelserna kan de urskilja stam och ordklasstillhörighet och därigenom förstå avledningar de inte tidigare mött. Det kan utan sådana kunskaper vara svårt att se det gemensamma uppslagsordet i exempelvis följande ord: uttagen, isärtagen, avtaget, urtaget, undantagna, omtagna.

Ett sätt att utvidga ordförrådet är att med ordbildningens hjälp bygga upp s k ordfamiljer kring ett grundord, t ex arbeta - arbetare - arbete - arbetslös - arbetsam - arbetsplats. Läraren bör då också informera deltagaren om ordens frekvens och användbarhet liksom om deras stilvärde och sociala klang, t ex i synonymer av typen: smutsig - skitig, äta - käka, moder - morsa.

Integrering

Nya ord bör alltid presenteras och övas i kända strukturer och i ett sammanhang där deras betydelse framgår. Vid inläring av ord och uttryck är texter av olika slag den vanligaste utgångspunkten. Men ordkunskap kan övas även i andra sammanhang, t ex vid hörövningar, demonstration av föremål, bildbeskrivning. Läraren/Gruppen kan även ta upp olika ämnesområden och gå igenom det ordförråd som hör till det aktuella området, t ex människokroppen, väderleksförhållanden, skolsystemet. Vid samhälls- och kulturorienteringen gäller det för kursdeltagaren att inte bara lära sig fakta om olika företeelser, utan också att lära in det ord-

förråd som hör ihop med dessa företeelser. När det gäller att bygga upp ett adekvat ordförråd bör aktiviteter som tidningsläsning, radiolyssnande och aktivt TV-tittande stimuleras.

Lexikon och
ordböcker

Kursdeltagaren skall rätt kunna använda lexikon och ordböcker. I undervisningen bör därför ingå övningar i att använda olika slags hjälpmedel.

4.9 Samhälls- och kulturorientering

Huvudmomenten samhälls- och kulturorientering syftar till att ge kursdeltagaren en orientering om det svenska samhället i vid bemärkelse. Samhällsorientering omfattar inte bara samhällets institutioner utan också områden som geografi och natur, historia och politik, kultur, traditioner och levnadsvanor. Genom undervisningen i dessa moment vidgas även deltagarnas språkliga referensram, vilket gör att ämnet kan fungera som ett redskap för förståelse, förändring och förbättring av den omgivande verkligheten.

Gruppen bör diskutera sådana allmänna värderingar om svenskar och invandrare, som kursdeltagaren kan möta i arbetslivet, kritiskt granska och analysera dem. Möjligheterna att komma till rätta med kulturkonflikter underlättas om invandraren själv medvetet kan granska förhållandena i Sverige i jämförelse med förhållandena i hemlandet. Samtidigt måste invandraren, för att kunna leva och fungera i samhället få möjlighet att ta ställning till i vilka avseenden han/hon måste anpassa sig till det svenska samhället och i vilken utsträckning han/hon skall bevara och verka för sin kulturella identitet.

Kursdeltagarnas behov och intressen skall bilda utgångspunkten vid samhälls- och kulturorienteringen. Med utgångspunkt från aktuella situationer får kursdeltagaren träna sig i att söka och tillgodogöra sig relevant information, t ex i tidningsartiklar och broschyrer. Studiebesök och intervjuer på olika institutioner samt exkursioner i olika miljöer utgör viktiga inslag.

Kulturorienteringen är en viktig del av ämnet. Deltagarna bör ges möjlighet att enskilt eller i grupp fördjupa sig i delområden av svenskt kulturliv, såsom teater, film, litteratur. Film och teater ger genom sin förmåga att levandegöra händelseförlopp goda möjligheter till träning av språket, exempelvis i form av diskussioner i smågrupper, argumentationsövningar, muntliga referat och strukturövningar. I mån av möjlighet och behov kan även många andra yttringar av kulturlivet ägnas ett studium, exempelvis musik, dans, arkitektur, sedvänjor och religion.

Integrering

Samhällsorienteringen kan integreras naturligt med de språkliga momenten i svenska som främmande språk. Vid studium av exempelvis utbildningsväsendet används informationsläsning. Vid studiebesök och exkursioner tränas anteckningsteknik och utökas ordförrådet. Ett studium av massmedia kan avslutas med att deltagarna gör en egen tidning. Läsning av tidningsartiklar kan ingå i alla delar av undervisningen i samhälls- och kulturorientering.

Bilaga 3. Grammatik

Syntax

Satstyper: påståenden, frågor, uppmaningar, utrop.
Ordföljd i huvudsats och bisats, i direkta och indirekta frågor.
De vandrande adverbena.
Meningsbyggnad: samordning och underordning, satsförkortningar.
Satsens delar: subjekt, predikat, objekt, adverbial.

Bruket av bestämdhet respektive obestämdhet.
Artikelbruk.
Prepositionsuttryck, t ex genitivförhållanden.
Substantiveringar av presens particip.

Kongruensböjning.
Presens och perfekt particip, använt som adjektiv.
Komparation.

Formellt subjekt.
Svenskans krav på subjekt.
Bruket av sin/hans/ens.
Användning av man, vem som helst, ingen, någon.
Bl a vilket, något som, syftande på hel sats.
Vad ... för = vilken.
Frågepronomen som bisatsord, vem, vad, vilken/som.

Hjälperb och huvudverb.
Tempus, tidsaspekter.
Tempusharmoni.
Participets funktion som predikativ och attributiv.
Passiv form.
Transitiva/intransitiva verb.

Adverbiella uttryck och fraser.
Adverbialet styrt av verbet, riktning - befintlighet.
Förstärkande adverb, kopplade till adjektiv eller efterföljande sats.

Riktning, befintlighet.
Ibland riktning, ibland befintlighet.
Tidsprepositioner: tidslängd och tidpunkt.

Formlära

Konjunktioner, samordnande och underordnande.

Substantiv, alla deklinationer + oregelbundna substantiv.
Obestämd/bestämd form.
Singular och plural.

Sammansatta ord.

Adjektiv, regelbundna och oregelbundna.

Pronomen, personliga, possessiva, indefinita, relativa, interrogativa, reflexiva, demonstrativa.

Verb, alla konjugationer, inklusive particip och s-passivum, reflexiva verb.

Adverb, betydelse: tid, rum, sätt.
Pronominella adverb.
Satsadverb.
Allmänna negationer.
Förstärkande adverb.

Prepositioner

SVENSKA SOM FRÄMMANDE SPRÅK, KOMVUX

ALLMÄNNA UPPLYSNINGAR

Förteckningens syfte

Den här läromedelsförteckningen innehåller läromedel som kan användas vid försöksverksamheten i svenska som främmande språk på grundskolans högstadium vid Komvux. Den innehåller också förslag till litteratur för lärare. Listan kommer att ingå i det servicematerial som Sö utarbetar till kursplanen i svenska som främmande språk vid Komvux. Sö, byrå V2 lämnar upplysningar om servicematerialet, telefon 08-14 06 60.

Hur har förteckningen kommit till?

Läromedelslistan har utarbetats inom Sö, byrå V2 i samarbete med Statens institut för läromedelsinformation (SIL). Arbetet har utförts av Åke Sandahl, byrå V2. I arbetet har även deltagit Britt Montenius. Synpunkter på innehållet har lämnats av andra lärare. För utformningen av förteckningen, layout, utskrift m m svarar Mai Beijer och Birgitta Svensson.

Du kan själv påverka förteckningens innehåll

När du studerat läromedelsförteckningen kanske du finner att de rekommendationer som finns här inte stämmer med dina erfarenheter. Skicka i så fall dina synpunkter till SIL, Box 27052, 102 51 Stockholm.

INFORMATIONENS UTFORMNING

Läromedelsförteckningen innehåller dels kataloguppgifter om varje läromedel, dels kortfattad information om innehåll, användning m m. Inom varje avdelning är läromedlen ordnade i bokstavsordning efter författarnamn.

Författare

I allmänhet anges endast första författarnamnet. Om det finns flera författare anges detta genom förkortningen "m fl". Som författare kan även statlig eller kommunal myndighet stå.

Titel

Förutom läromedlets titel, anges ibland de enskilda komponenternas namn. Ex: textbok, arbetsbok, lärarhandledning.

Förlag, utgivare

Under läromedlets titel anges förlag eller utgivare. Adresser till förlagen finns i särskilt avsnitt i förteckningen.

Beställningsnummer eller ISBN

ISBN är ett internationellt standardboknummer. Om sådant nummer finns är det angivet i förteckningen. I andra fall finns utgivarens egna beställningsnummer t ex rapportseriebeteckning etc.

Pris

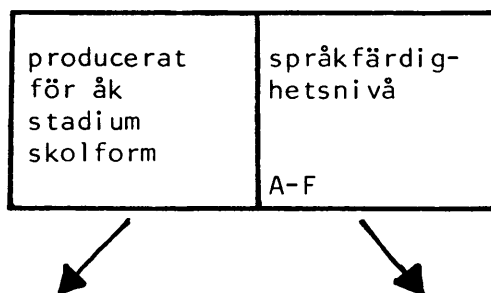
För läromedel har förlagsnettopris (F-pris) angivits. Övrigt material har uppgift om cirkapris (c-pris). Prisnivån kontrollerades 1981. För aktuella uppgifter om priser, mängdrabatt m m, hänvisas till respektive förlag.

Rekommendationer om användning av läromedlen

Informationen i förteckningen vill ge svar på följande frågor om läromedlens användning:

- För vilket stadium är läromedlet producerat?
- Vilken svårighetsgrad har texten i läromedlet?
- Hur används läromedlet och för vilket ändamål?

De två första frågorna besvaras i tabellform:

Under denna rubrik anges för vilket stadium läromedlet är producerat genom följande förkortningar:

Grundskolan: h (högstadiet)

Gymnasieskolan: gy

Vuxenundervisningen: vux

Vuxenundervisningen -
producerat för in-
vandrare: vux/inv

Under denna rubrik anges för vilken språkfärdighetsnivå läromedlet är lämpligt. Nivåerna anges med bokstäverna A-F enligt supplementet Lgr 69 II: Inv - 2 (sid 76). Nivåer A, B och F saknar relevans för svenska som främmande språk vid Komvux.

Färdighetsnivå

- (A Saknar helt kunskaper i svenska)
- (B Förstår mycket enkelt vardagsspråk)
- C Förstår och talar enkelt vardagsspråk. Kan på egen hand klara sig i språkligt enkla situationer i skolan och vardagslivet för övrigt.
- D Förstår vardagsspråk men har svårighet med ovanliga ord och abstrakta termer. Talar spontan svenska men har begränsat ordförråd.
- E Talar svenska som en genomsnittlig svensk elev men har vissa svårigheter med skriftlig behandling av språket och är i behov av fördjupad grammatisk övning.
- (F Behärskar svenska som en genomsnittlig svensk elev.)

Under tabelluppgifterna om läromedlen finns rubriken INNEHÅLL och ibland ÖVRIG INFORMATION. Här ges kortfattade upplysningar om läromedlets innehåll, vilket användningsområde det har, hur man kan arbeta med materialet etc.

LÄROMEDELSUTSTÄLLNING

SÖ, SIL och Stockholms skolförvaltning anordnar gemensamt en permanent läromedelsutställning för invandrarundervisningen. Också det material som ingår i den här förteckningen kommer att finnas där.

Adress: Mariebergsgatan 34, 112 50 Stockholm (Kungsholms skola).
Telefon 08-54 15 60 (växel).

Vi hoppas du kommer att få nytta av förteckningen.

Välkommen med dina synpunkter!

Mai Beijer

Åke Sandahl

AVSNITT 1

LÄRARLITTERATUR

ISBN eller beställningsnummer	1 LÄRARLITTERATUR	utgivn. år/uppl.	F-pris eller ca-pris kr	antal sid (s) bilder(b) speltid (min)	läromedlet producerat för åk stadium skolform	språk färdighetsnivå A-F
91-49-18281-1	Fasth m fl <u>Förenade ord, Lärarhandledning</u> Kursverksamhetens förlag, Lund	1975	25:-	55 s		
	INNEHÅLL Lärarhandledningen ger metodiska anvisningar till studiehäftet med samma namn men kan även användas av läraren utan att eleverna använder grundmaterialet.					
91-40-04177-8	Gårding; red <u>Kontrastiv fonetik och syntax</u> LiberLäromedel	1976	12:-	160 s		
	INNEHÅLL Boken innehåller uppsatser vilkas mål är att ge verksamma och blivande lärare i svenska som främmande språk en uppfattning om fonetiska och syntaktiska likheter och olikheter mellan svenskan och andra språk. Följande uppsatser ingår: Ringblom: En invandrarlärare är en person som undervisar invandrare Gårding: Optimeringsprinciper i uttalsundervisningen - särskilt för invandrarlärare Bannert m fl Vokaler och vokalsystem Gårding: Konsonanter och konsonantsystem Hyltenstam: Ordföljd och meningsbyggnad Pettersson: Bestämda och obestämda former Pettersson: Tempus					
-	Gårding m fl <u>Optimering av svenskt uttal</u> Institutionen för lingvistik Lunds universitet	1979	10:-	74 s		
	Hammarberg m fl <u>Svenska som målspråk (SSM), Rapporter från projektet</u> Stockholms universitet Institutionen för lingvistik					
Nr 1	Felanalys och språktypologi	1977	10:-	34 s		
	INNEHÅLL Uppsatsen behandlar svenskan i ljuset av invandrades språkfel samt svenskan i språktypologiskt perspektiv.					
Nr 2	Platshållartvånget, ett syntaktiskt problem i svenska för invandrare	1975	15:-	57 s		
Nr 3	Anaforiska processer i svenskan i invandrarperspektiv - några utgångspunkter	1976	5:-	13 s		
	INNEHÅLL Uppsatsen redogör för svenskans möjligheter att syfta tillbaka i en text.					
Nr 4	Araber skriver Svensk-arabisk syntax och arabers syntaxfel i svenskan	1976	10:-	21 s		
Nr 5	Reported Speech in Swedish and Ten Immigrant Languages	1976	10:-	21 s		
	INNEHÅLL En redogörelse för hur indirekt anföring skiljer sig från direkt anföring i svenskan och i tio invandrarpråk.					
Nr 7	Tre semantiska fält i svenskan och några andra språk	1980	20:-	103 s		
	INNEHÅLL Tre uppsatser av Åke Viberg som behandlar. 1. Kognitiva predikat i svenskan och några andra språk. 2. Perceptionsverbens semantik i svenskan och några andra språk. 3. Emotiva predikat i svenskan och några andra språk.					

ISBN eller beställningsnummer	1 LÄRARLITTERATUR	utgivn. år/uppl.	F-pris eller ca-pris kr	antal sid (s) bilder(b) speltid (min)	läromedlet producerat för åk stadium skolform	språk färdighetsnivå A-F
-------------------------------	-------------------	------------------	-------------------------	---------------------------------------	---	--------------------------

91-522-1378-1 Hammarberg m fl
Svenska som främmande språk - en lärarybok
 Sveriges Radios förlag

INNEHÅLL

Svenska som främmande språk - en lärarybok behandlar olika sidor av svenskans struktur i invandrarundervisningens perspektiv och går även in på den roll elevens språkkunskaper i modersmålet spelar i svenskstudierna.

ANVÄNDNING

Boken vänder sig till lärare i svenska som främmande språk, invandrare i Sverige, gäststuderande, elever vid utländska läroanstalter där svenska står på schemat.

ÖVRIG INFORMATION

Delar av bokens innehåll prövades i preliminär form i undervisningen i kursen Svenska för invandrarundervisningen vid universiteten i Stockholm och Uppsala.

91-40-30181-8 Hyltenstam; red
Svenska i invandrarperspektiv
 LiberLäromedel

INNEHÅLL

Visar hur språkvetenskapens resultat kan nyttiggöras i språkundervisningen, framförallt i svenska som främmande språk. Denna volym ger både översikter och detaljer. T ex ingår en översikt över grammatiska kategoriers förekomst i nitton språk, artiklar om negation, prepositionsfraser, kontrastiv lexikologi, ordstruktur och prosodi. Två uppsatser om alfabetisering av vuxna.

91-7382-460-7 Kjellin
Svensk prosodi i praktiken
 Studieförlaget

INNEHÅLL

Boken innehåller instruktioner och övningar i svenskt uttal, speciellt språkmelodin, rytmen och intonationen. Det är en praktisk handledning i uttal med tonvikten lagd på orden och satsens prosodi.

ÖVRIG INFORMATION

Boken är främst avsedd för lärare som undervisar i svenska som främmande språk, men kan även användas av elever med ganska goda svenska kunskaper.

91-44-04921-8 Liljestrand
Så bildas orden
 Studentlitteratur

INNEHÅLL

Boken beskriver de principer efter vilka den svenska ordbildningen fungerar, sammansättning, avledning och ellips. Den presenterar också ett stort antal prefix och suffix av både nordiskt och grekisklatinskt ursprung. Boken är försedd med studiehandledning, övningsuppgifter med facit samt litteraturhänvisningar.

9120-06242-7 Lindberg
Beskrivande svensk grammatik
 Almqvist & Wiksell

INNEHÅLL

Boken är en fyllig, åskådlig framställning av hur vårt nutida svenska språk är uppbyggt. Nya beskrivningsprinciper kombineras med mera traditionella.

ISBN eller beställningsnummer	1 LÄRARLITTERATUR	utgivn. år/uppl.	F-pris eller ca-pris kr	antal sid (s) bilder(b) speltid (min)	läromedlet producerat för åk stadium skolform	språk färdighetsnivå A-F
-------------------------------	-------------------	------------------	-------------------------	---------------------------------------	---	--------------------------

Skolöverstyrelsen
Serie 6, Studier i kontrastiv grammatik
 Skriptor

Några svårigheter i svensk grammatik för

7282-016-0	spansktalande av Lars M Hedin	1973:1	7:-	15 s		
7282-017-9	fransktalande av Gertie Englund	1973:1	7:-	23 s		
7282-018-7	italiensktalande av Marg Trevisani	1974:2	7:-	16 s		
7282-019-5	japansktalande av N-O Pettersson	1976:1	7:-	24 s		
7282-020-9	tjeckisk- och slovakisktalande av Lubomir Durovic	1972:1	7:-	16 s		
7282-021-7	ungersktalande av Frans Mervel	1976:1	7:-	20 s		
7282-022-5	finsktalande av Kai Saanila	1976:3	7:-	22 s		
7282-023-3	serbokroatisktalande av Nils Lundahl	1975:1	7:-	16 s		
7282-024-1	rysktalande av Guyla Farkas	1976:1	7:-	16 s		
7282-091-8	portugisisktalande av Jitka Gomes	1976:1	7:-	22 s		

40-01786-9	Teleman <u>Om svenska ord</u> LiberLäromedel		12:50	113 s		
------------	--	--	-------	-------	--	--

INNEHÅLL

Boken ger en elementär beskrivning av svenskans ordbildning och ordböjning.

ANVÄNDNING

Boken är avsedd att användas som lärobok i svensk grammatik i ämnena svenska och allmän språkvetenskap vid universiteten.

-	Teleman <u>Tid och tempus</u> Institutionen för nordiska språk, Stockholms universitet	1972	5:-			
---	--	------	-----	--	--	--

INNEHÅLL

Detta kompendium används i kursen svenska som främmande språk vid Stockholms universitet. Uppsatsen är ett försök att reda ut förhållandet mellan tid och tempus.

91-7026-618-2	Viberg m fl <u>Svenska för invandrare</u> <u>Handledning för cirkelledare:</u> <u>Språk teori och invandrarundervisning</u> Brevskolan	1975	39:-	138 s		
---------------	--	------	------	-------	--	--

INNEHÅLL

Metodiska anvisningar till studiepaketet "Svenska för invandrare".

ANVÄNDNING

"Språk teori och invandrarundervisning" kan studeras som lärobok i svenska som främmande språk även om man inte använder Brevskolans elevmaterial.

AVSNITT 2

GRUNDMATERIAL ("LÄROMEDELSPAKET")

ISBN eller beställningsnummer	2 GRUNDMATERIAL ("LÄROMEDELSPAKET")	utgivn. år/uppl.	F-pris eller ca-pris kr	antal sid (s) bilder(b) speltid (min)	läromedlet producerat för åk stadium skolform	språk färdighetsnivå A-F
-------------------------------	-------------------------------------	------------------	-------------------------	---------------------------------------	---	--------------------------

Bruzaeus m fl
Ännu mera svenska, serie
Kursverksamhetens förlag

7434-076-X	Ännu mera svenska, textbok	1974	35:-	177 s	vux/inv	D-E
7434-077-8	" " " , lärarhandledning		13:-	67 s		
7434-078-6	" " " , ljudband (4st)		160:-			
7434-079-4	" " " , kassetband (4st)		150:-			

INNEHÅLL

Textbok: Tidningstexter och litterära texter med förenklad grammatik och förenklat ord-förråd. Till varje text hör enspråkiga ordlistor, frågor, hör- och läsförståelseövningar, grammatikövningar ordnade efter svårighetsgrad, repetition av grammatiska element. Även talspråks, slang och danska samt norska.

Lärarhandledning: Allmän metodik, lektionsutkast till varje avsnitt samt tips på extra material.

Holm m fl
Svensk, svenska
Fortsättningsbok
Skriptor

91-7282-139-6	Fortsättningsbok	1976	33:-	90 s	vux/inv	B-D
91-7282-117-5	Lärarhandledning	1976	8:-	32 s		
	Ordböcker: eng, fi, grek, po, sk, sp, tu, ty					
91-7282-146-9	Ljudband 4 st 5"b		275:-			
91-7282-147-7	" 2 kassetter		130:-			

INNEHÅLL

Fortsättningsbok i svenska som främmande språk. Innehåller texter och nyckelord för intensiv språkträning, utfrågning, rollspel samt underlag för uppsatsskrivning.

ÖVRIG INFORMATION

Ingår i serien Svenskkursen.

Nordling m fl
Svenska för invandrare 3
Brevskolan

10357	Om språk	1978	15:-	36 s	vux/inv	D-E
10358	Om geografi	1978	18:-	36 s		
10360	Om invandring	1977	16:-	36 s		
10369	Om familjen	1980	18:-	36 s		
10365	Om kommuner	1978	15:-	36 s		
10363	Om arbete	1980	21:-	36 s		
10374	Om konsumentfrågor	1980	21:-	36 s		

Om kommuner, översättning av faktadelar: fi, grek, sk, ass, tu, sp

INNEHÅLL

"Svenska för invandrare 3" är ett studiematerial för invandrare som kan en del svenska. Det består av ett antal temahäften som innehåller både fakta och diskussionsunderlag och förslag till arbetsuppgifter.

ISBN eller beställningsnummer	2 GRUNDMATERIAL ("LÄROMEDELSPAKET")	utgivn. år/uppl.	F-pris eller ca-pris kr	antal sid (s) bilder(b) speltid (min)	läromedlet producerat för åk stadium skolform	språk färdighetsnivå A-F
-------------------------------	-------------------------------------	------------------	-------------------------	---------------------------------------	---	--------------------------

Palmström
 Då säger vi det
 Studieförlaget - Göteborg

7602-005-3	Bildpärm med 51 stordior	1980	375:-		vux/inv	D
	2 ljudband/kassetter med dialoger och övningar		150:-/set			
91-7602-004-5	Arbetspärm med läs- och skrivövningar		35:-	74 s		
7602-001-0	Lärbok		65:-	105 s		
7602-003-7	Metodiska anvisningar för läraren		40:-	42 s		

INNEHÅLL

Avsnitten i "Då säger vi det" är uppbyggda kring dialoger som först presenteras i bild på stordior. Därpå får deltagarna lyssna till dialogen på ljudband, som också innehåller insprängda muntliga övningar. Materialet är utarbetat med tonvikt på svenskt talspråk.

Arbetspärmen innehåller läs- och skrivövningar.

Lärboken innehåller utskrift av ljudbanden samt allt material i bild- och arbetspärmar.

ÖVRIG INFORMATION

"Då säger vi det" är främst avsett för invandrare som redan kan en del svenska.

AVSNITT 3

ORDKUNSKAP, ORDFÖRRÅD, STAVNING

ISBN eller beställningsnummer		utgivn. år/uppl.	F-pris eller ca-pris kr	antal sid (s) bilder(b) speltid (min)	läromedlet producerat för åk stadium skolform	språk färdighetsnivå A-F
-------------------------------	--	------------------	-------------------------	---------------------------------------	---	--------------------------

91-24-68563-1	Andrén m fl <u>Rättstavning med facit</u> Esselte Studium	1975	26:-	69 s	h	D
---------------	---	------	------	------	---	---

INNEHÅLL

Materialet är ett självgående förstärkningshäfte i svensk rättskrivning. Följande moment ingår: lång och kort vokal, dubbelteckning, m och n, ä och e, j-, s-, sj- tj- och ng-ljuden, ljudförbindelserna kt och ks samt sammansättningar.

47-02159-4	Grogarn m fl <u>Rep svenska</u> LiberLäromedel	1980:2	9:-	24 s	gy	D-E
47-02160-8	1. Vad suckar häcken?	1980:2	9:-	24 s		
47-02161-6	2. Rättan på repet.	1980:2	9:-	22 s		
47-02162-4	3. Vem vaggade rågen?	1980:2	9:-	32 s		
47-02163-2	4. Grymta månne grisarna	1976	12:-	62 s		
47-02286-8	5. Tulipanaros	1976	12:-	48 s		
	6. April, april					

INNEHÅLL

Häfte 1-4 innehåller övningar som vill repetera ett urval grundläggande färdighetsmoment i svenska.

Häfte 5 innehåller texter, som valts för att stimulera till läsning, samtal och diskussion.

Häfte 6 kan användas helt fristående eller som komplement till de andra. Det innehåller tips om hur man kan upptäcka och diskutera olika typer av manipulation.

ÖVRIG INFORMATION

"Rep Svenska" är avsett för svenskundervisning på gymnasieskolans 2-åriga linjer och materialet bygger på ett utvecklingsarbete som initierats av SÖ. Ger en grundläggande färdighetsträning av några centrala moment i ämnet svenska. Materialet är inte heltäckande utan måste kompletteras.

40-03725-8	Holmberg m fl <u>Ordkunskap</u> LiberLäromedel	1975	13:-	60 s	gy/vux	D
40-03781-9	Ordkunskap	1975	15:-	22 s		

INNEHÅLL

Övningarna är samlade kring ett antal olika teman, t ex Att vara handikappad, Idrott, Kvinnorollen, Aldringsvård, Bilar. Orden som ska övas presenteras i ett sammanhang.

Lärohandledning: Diagnostiska uppgifter till Ordkunskap.

91-24-27572-7	Hasselberg, Allén <u>Svensk ordlista</u> Esselte Studium	1980:3	23:-	264 s	m h	C-E
---------------	--	--------	------	-------	-----	-----

INNEHÅLL

Ordförrådet med 30 000 uppslagsord är baserat på datoriserat frekvensurval i nusvenskan.

91-2470231-5	Lagman m fl <u>Stora ordlistan</u> Esselte Studium	1979:3	24:-	390 s	h	C-E
--------------	--	--------	------	-------	---	-----

ISBN eller beställningsnummer	3 ORDKUNSKAP, ORDFÖRRÄD, STAVNING	utgivn. år/uppl.	F-pris eller ca-pris kr	antal sid (s) bilder(b) speltid (min)	läromedlet producerat för åk stadium skolform	språk färdighetsnivå A-F
-------------------------------	-----------------------------------	------------------	-------------------------	---------------------------------------	---	--------------------------

	Lindell m fl <u>Svenska M</u> Liber					
91-40-04222-7	ORDKUNSKAP A Elevhäfte	1977	5:-	40 s	m(h)	D-E
91-40-04388-6	Lärarens bok	1977	14:50	40 s		
91-40-04386-X	RÄTTSTAVNING A Elevhäfte	1978	5:50	71 s	m(h)	D-E
91-40-04395-9	Facit	1978	18:75	72 s		
91-40-04394-0	Lärarens bok	1978	23:50	91 s		
91-40-30012-9	ORDKUNSKAP B Lärobok	1977	5:-	40 s	m(h)	D-E
91-40-30068-4	Lärarens bok	1977	14:50	40 s		
91-40-04601-X	RÄTTSTAVNING B lärobok	1978	5:50	80 s	m(h)	D-E
91-40-04602-8	Facit	1978	16:-	80 s		
91-40-04603-6	Lärarens bok	1972	19:25	96 s		
91-40-30165-6	ORDKUNSKAP C Lärobok	1978	5:-	48 s	m(h)	D-E
91-40-00247-0	Lärarens bok	1980	13:-	48 s		
91-40-30189-3	RÄTTSTAVNING C Lärobok	1978	6:-	70 s	m(h)	D-E
91-40-03234-5	Facit	1980	15:-	71 s		
91-40-03233-7	Lärarens bok	1980	20:-	78 s		

INNEHÅLL

ORDKUNSKAP A-C, Arbetshäftena: övningar med synonymer, vanliga uttryck och vissa äldre ord. Övningar i språkkunskap bl a konstruktioner från substantiv till adjektiv och verb. Övningar med ordlista. Arbetshäftena illustrerade med teckningar i sv/v.

Lärarens bok: facit och anvisningar för undervisning i grupp. Förslag till individuella övningar.

RÄTTSTAVNING A-C, Arbetshäftena: stavning av ljudenliga ord. Övningar i dubbelteckning av konsonanter. Ords släktskap: grundord, böjning, avledning och sammansättning. Illustrerad med teckningar i sv/v.

Lärarens bok: anvisningar för arbete både i grupp och för individuella övningar.

ANVÄNDNING

Huvudsakligen för individuella övningar, i första hand för svenskspråkiga elever. I undervisningen i svenska som främmande språk är materialet användbart på högre nivåer.

ÖVRIG INFORMATION

För ytterligare upplysningar: se SIL:s huvudkatalog M80.

7382-325-2	Lundh <u>Lite av varje</u> Studieförlaget	1977 inkl.facit	28:-	43 s	vux/inv	D-E
------------	---	--------------------	------	------	---------	-----

INNEHÅLL

Materialet innehåller framför allt övningar i ord- och fraskunskap, men även en del grammatik-, uttals- och läsförståelseövningar ingår.

ANVÄNDNING

Lämpligt som allmänt kompletterande material.

ISBN eller beställningsnummer		utgivn. år/uppl.	F-pris eller ca-pris kr	antal sid (s) bilder(b) speltid (min)	läromedlet producerat för åk stadium skolform	språk färdighetsnivå A-F
-------------------------------	--	------------------	-------------------------	---------------------------------------	---	--------------------------

Löfqvist m fl
Ordkunskap
Esselte Studium

24-23180-0	Ordkunskap 4	1977	10:-	24 s	h	C
24-23181-9	5		10:-	32 s		C
24-23182-7	6		10:-	32 s		C
24-23268-8	Ordkunskap 7		10:-	24 s		D
24-23266-1	8		10:-	32 s		D
24-23267-X	9		10:-	32 s		D

INNEHÅLL

Fristående övningar i ordkunskap: semantik, synonymer, idiomatiska uttryck, ordbildning jämte enkel ordhistoria med jämförelser med latin, engelska, tyska, franska, grekiska m m.

ANVÄNDNING

Både för klassrumsbruk och individuella övningar. Ordhistorien gör att en del invandrare kan känna igen besläktade ord från sitt eget språk.

ÖVRIG INFORMATION

Facit till ovanstående finns att köpa i förpackning om 5 exemplar.

91-0-042749-7	Malmström m fl <u>Bonniers svenska ordbok</u> Bonniers	1980	55:-	408 s	-	C-E
---------------	--	------	------	-------	---	-----

INNEHÅLL

Ordboken tar upp över 40 000 ord och talar om vad de betyder, visar hur de stavas, uttalas och böjs. Den är illustrerad med teckningar som hjälper till att förklara orden.

91-7026-651-4	Nordlund <u>Rättskrivning</u> Brevskolan	1979:2	22:-	72 s	vux	D
---------------	--	--------	------	------	-----	---

INNEHÅLL

Regler, varierade övningar och provuppgifter om ljudenlig och ljustridig stavning, dubbelteckning av konsonant, m och n, k+s, ng, e och ä, o och å samt s-, sje-, j- och tje-ljud. Materialet är egentligen en kursbok med 3 svarstillfällen.

ANVÄNDNING

Rättskrivningslära speciellt lämpad för vuxna elever.

7148-300-4	Strömberg <u>Synonymordboken</u> Strömbergs Bokförlag	1979	48:-	523 s	-	D-E
------------	---	------	------	-------	---	-----

INNEHÅLL

Synonymordboken: innehåller ca 2 000 uppslagsord samt ca 160 000 synonymer.

27-77194-6	Unefält <u>Aktiv ordkunskap</u> Natur & Kultur	1973	10:-	40 s	h gy vux	D
27-77204-7	Del 2	1973	10:-	40 s		
27-77212-8	Del 3	1973	10:-	40 s		

INNEHÅLL

Aktiv ordkunskap: är ett självinstruerande och självvärtande övningsmaterial i tre delar. Varje del innehåller 300 av de vanligaste främmande orden i debatt och massmedia. Övningarna ger inte bara ordens betydelse utan eleverna ska också placera in dem i meningar.

AVSNITT 4

UTTAL, MUNTLLIG FRAMSTÄLLNING

ISBN eller beställningsnummer		utgivn. år/uppl.	F-pris eller ca-pris kr	antal sid (s) bilder(b) speltid (min)	läromedlet producerat för åk stadium skolform	språk färdighetsnivå A-F
	4 UTTAL, MUNTIG FRAMSTÄLLNING					

Higelin
Svenskt uttal
 Sveriges Radios förlag

522-1219-X	Lärobok	1972	29:-	132 s	vux/inv	C-E
49-04049-9	Ljudband 12 band/kassetter					

INNEHÅLL

Läroboken är avsedd för undervisning i svenskt uttal i svenska som främmande språkundervisningen. I boken behandlas de enskilda ljuden och även speciella svårigheter i fråga om uttal för olika grupper. Ordvalet är hämtat från Sveriges geografi och därigenom får eleverna förutom träning i uttal även en viss orientering om Sveriges geografi.

Ljudbanden innehåller övningar som bygger på isolerade ljud (1-8) och kontrastiva övningar (9-12).

ANVÄNDNING

Svenskt uttal är närmast avsedd för lärarledd undervisning, men med tillhörande intalningar på band finns möjlighet till individuella övningar. Materialet kan användas på alla färdighetsnivåer - vid det grundläggande inlärandet av svenska ljud men också då man behöver korrigera uttal hos elever.

ÖVRIG INFORMATION

Ljudbanden kan lånas från AV-centralen.

91-7382-460-7	Kjellin <u>Svensk prosodi i praktiken</u> Studieförlaget	1980	45:-	161s	vux/inv	D-E
---------------	--	------	------	------	---------	-----

INNEHÅLL

Boken innehåller instruktioner och övningar i svenskt uttal, speciellt språkmelodin, rytmen och intonationen. Det är en praktisk handledning i uttal med tonvikten lagd på ordens och satsens prosodi.

ÖVRIG INFORMATION

Boken är främst avsedd för lärare som undervisar i svenska som främmande språk, men den kan även användas av elever som kan en del svenska.

7382-501-8	Kjellin <u>Uttalsövningar för nybörjare</u> Studieförlaget					
	Arbetshäfte	1981	24:-		vux/inv	B-E
	Ljudband/kassett (sats om 2st)	1981	120:-			

INNEHÅLL

Boken innehåller praktiska övningar i svenskt uttal, speciellt språkmelodin, rytmen och intonationen. Avsikten med materialet är att de som läser svenska som främmande språk redan från början ska kunna bygga upp ett bra uttal.

ÖVRIG INFORMATION

Övningarna består av dialoger och texter hämtade ur "Säg det på svenska".

AVSNITT 5

GRAMMATIK, SPRÅKRIKTIGHET

ISBN eller beställningsnummer		utgivn. år/uppl.	F-pris eller ca-pris kr	antal sid (s) bilder(b) speltid (min)	läromedlet producerat för åk stadium skolform	språk färdighetsnivå A-F
-------------------------------	--	------------------	-------------------------	---------------------------------------	---	--------------------------

49-08415-1 Boström
Från Av till Över
Folkuniversitetets Förlag 1979:2 10:- 61 s vux/inv B-D

INNEHÅLL

En exempelsamling som behandlar prepositionerna och deras användning. En avdelning är försedd med tecknade illustrationer och ordlistor.

ANVÄNDNING

För inläring av de vanligaste svenska prepositionerna. Teckningarna med ordlistor kan dessutom användas för muntliga och skriftliga övningar.

- Cronlind
Kompendium i svensk grammatik
Kursverksamheten vid
Göteborgs Universitet 1975:4 12:- 64 s vux/inv C-E

INNEHÅLL

Häftet utgör ett litet koncentrat av grunderna i den svenska grammatiken. En del regler är mycket knapphändig formulerade. De ska bara utgöra ett stöd för elevernas minne.

ANVÄNDNING

Kompendiet används lämpligen som ett komplement till annat material. Häftet är inte avsett för självstudier.

Fasth m fl
Förenade ord
Kursverksamhetens Förlag, Lund

91-7434-013-1 Studiehäfte 1975:1 19:- 31 s vux/inv B-E

91-7434-011-5 Övningshäfte 1975:1 19:- 50 s

91-7434-066-9 Lärarhandledning 1975:1 22:- 55 s

91-7434-065-4 Stordiasats 1975:1 500:- 34 st

INNEHÅLL

Övningar i svensk ordföljd och meningsbyggnad. Materialet bygger på enkla diagram som finns avbildade dels i elevmaterialet dels på stordiabilderna.

ANVÄNDNING

Materialet är avsett för invandrarundervisning och används parallellt med grundläggande läromedel.

91-47-02673-1 Hennius m fl
Perfekt particip, passivum och ordbildning
Liber 1978 16:- 63 s vux/inv C-E

ÖVRIG INFORMATION

Ingår i serien Facksvenska för invandrare vid AMU-center

91-7282-154-X Holm
Grammatikbok - regler och övningar
Skriptor 1979 33:- 100 s vux/inv C-E

INNEHÅLL

Grammatikbok är en arbetsbok i grammatik. Arbetsgången i flertalet kapitel ser ut så här: Dra slutsatser utifrån givna exempel - formulera regler - producera egna exempel - jämföra med modersmålet. Antalet grammatiska termer är mycket begränsat och några grammatiska förkunskaper förutsätts inte. Boken vänder sig i första hand till alla de invandrare som redan har vissa kunskaper i svenska men som behöver en systematisk grammatikträning.

ISBN eller beställningsnummer		utgivn. år/uppl.	F-pris eller ca-pris kr	antal sid (s) bilder(b) speltid (min)	läromedlet producerat för åk stadium skolform	språk färdighetsnivå A-F
44-09662-3 44-09662-3	Holm m fl <u>Svenska Meningar</u> Studentlitteratur	1980:2	60:-	154 s	gy	E
<p>INNEHÅLL</p> <p>Elementär språklära. P. Diderichsens positionsschema ligger till grund för framställningen av svenskans meningsbyggnad. Övningsuppgifter finns också i texten.</p>						
91-7282-002-0	Holm-Nylund <u>Deskriptiv svensk grammatik</u> Skriptor	1976:6	40:-	211 s	vux/inv	D-E
<p>INNEHÅLL</p> <p>En svensk grammatik för utländska studerande som bygger på scheman över vissa grammatiska mönster, med kommentarer som förklarar och beskriver de grammatiska reglerna. Grammatiken är uppställd på samma sätt som Enspråkiga övningar av samma författare, d v s indelad i Substantiv, Adjektiv, Ordföljd, Meningsbyggnad etc. Även användbar som handbok för lärare.</p> <p>ÖVRIG INFORMATION</p> <p>Ingår i serien Svenskkursen.</p>						
	Jägfeldt m fl <u>Grammatikpasset</u> Utbildningsradions förlag					
522-1401-X	Huvudbok	1976	26:-	128 s	vux	D-E
522-1404-4	Övningsbok	1976	18:-	96 s		
522-1405-2	Lärohandledning	1976	25:-	20 s		
<p>INNEHÅLL</p> <p>Syftet med <u>grammatikpasset</u> är att ge de studerande den kärna av grammatiska begrepp och termer som är gemensam för svenskan och de vanligaste skolspråken. Grammatikförklaringarna är skrivna på ett enkelt, vardagligt språk och boken är rikt illustrerad med förlärande teckningar.</p> <p>ANVÄNDNING</p> <p><u>Grammatikpasset</u> kan läsas som en komplett kurs i elementär grammatik eller användas som uppslagsbok.</p> <p>ÖVRIG INFORMATION</p> <p>Till boken hör också radioprogram som kan lånas från AV-centraerna.</p>						
91-7434-018-2	Lindholm <u>Svensk grammatik</u> Kursverksamhetens förlag, Lund	1974	25:-	191 s	vux/inv	D-E
<p>ANVÄNDNING</p> <p>Lärobok i svenska som främmande språk för elever med kunskaper i grammatisk terminologi. Även lämpad som handbok för lärare och avancerade studerande.</p>						
	Nylund m fl <u>Enspråkiga övningar i svenska del II</u> Skriptor					
7282-082-9	Övningsbok	1980:8	39:-	220 s	vux/inv	D-E
7282-081-0	Lärohandledning	1975	9:-	24 s		
<p>INNEHÅLL</p> <p><u>Övningarna</u> är försedda med hänvisningar till Deskriptiv svensk grammatik av samma författare och grupperad enligt ordklass (pronomen, verb etc) eller syntaktisk svårighet (Artikelbruk, Ordföljd, Meningsbyggnad). Inom varje avsnitt står enklare övningar först och mer komplicerade eller speciella övningar sist.</p> <p><u>Handledningen</u> innehåller förslag till studiegång jämte kommentarer till övningarna.</p> <p>ÖVRIG INFORMATION</p> <p>Ingår i serien Svenskkursen.</p>						

ISBN eller beställningsnummer	5 GRAMMATIK, SPRÅKRIKTIGHET	utgivn. år/uppl.	F-pris eller ca-pris kr	antal sid (s) bilder(b) speltid (min)	läromedlet producerat för åk stadium skolform	språk färdighetsnivå A-F
-------------------------------	-----------------------------	------------------	-------------------------	---------------------------------------	---	--------------------------

Wallin-Hansson
Övningskompendium i svenska
 Kursverksamhetens förlag, Lund

7434-000-X	Del 2	1976:2	31:-	184 s	vux/inv	C-D
7434-045-X	Del 3	1979	32:-	192 s		D-E

INNEHÅLL
 Grammatikövningar för invandrarundervisning. Övningarna är inte knutna till någon speciell lärobok. I innehållsförteckningarna kan läraren lätt hitta övningar på ett visst moment.

ANVÄNDNING
 Innehåller övningar på olika språkfärdighetsnivåer.

91-7382-4763	Wijk-Andersson <u>En svensk minigrammatik</u> Studieförlaget	1979:2	10:-	51 s	vux/inv	D-E
--------------	--	--------	------	------	---------	-----

INNEHÅLL
 En klar och lättfattlig översikt över grundläggande svensk formlära och satsbildning. Enkla funktionella förklaringar illustrerade med exempel.

91-7382-493-3	Wijk-Andersson <u>Ny grammatik</u> Studieförlaget	1981	45:-	81 s	vux/inv	D-E
91-7382-499-2	Övningsbok	1981	8:-	16 s		

INNEHÅLL
 Boken har tidigare i kompendieform använts vid kurser såväl för utländska studerande som för invandrarlärare vid flera av landets högskolor. Terminologin är modern, språkreglerna är klara och exemplen välfunna. Uppgifter om svenskans particip saknas dock helt. Inte heller finns något sakregister.

AVSNITT 6

LÄSTRÄNING, LÄSFÖRSTÅELSE

ISBN eller beställningsnummer	6 LÄSTRÄNING, LÄSFÖRSTÄELSE	utgivn. år/uppl.	F-pris eller ca-pris kr	antal sid (s) bilder(b) speltid (min)	läromedlet producerat för åk stadium skolform	språk färdighetsnivå A-F
-------------------------------	-----------------------------	------------------	-------------------------	---------------------------------------	---	--------------------------

FÖRTECKNING
ÖVER LÄTTLÄSTA
BÖCKER:

Serien Lättlästa böcker (LL-böcker) vänder sig till läsare som vill göra bekantskap med litteratur i lättläst form. Böckerna är utgivna med stöd av SÖ:s arbetsgrupp för lättlästa böcker. Till några av nedanstående LL-böcker har arbetsuppgifter utarbetats. Nya böcker utkommer ständigt.

91-504-0662-0	Beckman: Varför just Eva?	1978	Cavefors			
91-504-0345-1	Carlsson-Regolo: Bergsbyn	1978	Cavefors			
67812-0	Fogelström: Sommaren med Monika	1968	Esselte Studium			
91-7270-193-5	Forselius: Bästa vänner	1979	Opal			
91-7084-096-2	Frank: Anne Franks dagbok	1977	Hökerbergs			
91-29-48725-0	Frick: Myrhålet	1977	Rabén & Sjögren			
68495-3	Golowanjuk: Min gyllene väg från Samarkand	1973	Esselte Studium			
91-504-0346-X	Hellquist: Herr P:s kärlek	1976	Cavefors			
68494-5	Heyerdahl: Expedition Kon-Tiki	1975	Esselte Studium			
91-7054-261-9	Hjort: Läslust	1978	Författarförlaget			
91-504-0344-3	Jalava: Matti	1978	Cavefors			
91-7270-241-9	Jinder: Skomakarens hus	1980	Opal			
67242-4	Kjellgren: Guldkedjan	1972	Esselte Studium			
67243-2	Kjellgren: Smaragden	1972	Esselte Studium			
91-0-040373-3	Lagerlöf: Lövensköldska ringen	1976	Bonniers			
91-582-0014-2 } 91-582-0015-0 } 91-582-0016-9 } 91-582-0017-7 }	Martinson: Mor gifter sig (1-4)	1979	Askild & Kärnekull			
91-7270-202-8	Olofsson: Granatäpplet och andra berättelser	1979	Opal			
91-29-40565-3	Peterson: Berättelsen om Elin	1977	Rabén & Sjögren			
91-29-42763-0	Peterson: Helge och Anni	1978	Rabén & Sjögren			
91-47-86298-X	Salminen: Katrina	1971	Liber			
91-7021-179-5	Skördeman: Axel	1977	Gidlunds			
91-504-0383-4	Söderhjelm: Du skall inte vara rädd	1977	Cavefors			
91-7270-197-8	Torfason: Brölloppet	1979	Opal			
91-7270-240-0	Torfason: Flickan och mästaren	1979	Opal			
91-7270-198-6	Utas: Inte alls rädd	1979	Opal			
91-584-0038-9	Wizelius: Hej och välkommen - borde grannarna säga	1978	Cavefors			

ISBN eller beställningsnummer	6 LÄSTRÄNING, LÄSFÖRSTÄELSE	utgivn. år/uppl.	F-pris eller ca-pris kr	antal sid (s) bilder(b) speltid (min)	läromedlet producerat för åk stadium skolform	språk färdighetsnivå A-F
-------------------------------	-----------------------------	------------------	-------------------------	---------------------------------------	---	--------------------------

Bergström
Arbetsuppgifter till olika böcker
i lättläst-serien
Studentlitteratur

44-12361-2	Arb. uppgifter till: Sommaren med Monika 1976		11:-	28 s		
44-11791-4	" " : Min gyllene väg från Samarkand 1975		11:-	27 s		
44-11781-7	" " : Kontiki 1975		11:-	29 s		
44-11751-5	" " : Smaragden 1975		11:-	25 s		
44-11741-4	" " : Guldkedjan 1975		11:-	22 s		
44-11731-0	" " : Berättelsen om Elin 1975		11:-	30 s		
44-11771-X	" " : Katrina 1975		11:-	30 s		

INNEHÅLL

Arbetsuppgifterna till böckerna i LL-serien är avsedda att träna olika basfärdigheter i svenska

ÖVRIG INFORMATION

LL-böckerna till vilka arbetsuppgifterna har utarbetats, är utgivna på olika förlag (se ovan).

Falkenland, m fl
Fantasi och faktaserien
Biblioteksförlaget

542-0419-4	Teater	1971:1	10:-	90 s	h	D
542-0017-2	Humor	1971:1	10:-	96 s		
542-0301-5	Äventyr	1973:1	10:-	96 s		
542-0302-3	Hästar, hästar	1973:1	10:-	95 s		
542-0421-6	Ung kärlek	1973:1	10:-	92 s		
542-03007-7	Skräck	1973:1	10:-	95 s		
542-0417-8	Rysare	1973:1	10:-	96 s		

INNEHÅLL

Antologier med 7-9 avslutade berättelser av svenska och utländska författare i varje. Lättillgängligt, oftast spännande innehåll.

ANVÄNDNING

Lästräning och stimulerande underlag för samtal. De flesta berättelserna är så korta att de hinner läsas och behandlas på en lektion.

542-0342-2	Falkenland m fl <u>Skön litteratur. Antologi</u> Biblioteksförlaget	1975	34:-	334 s	vux	E
------------	---	------	------	-------	-----	---

INNEHÅLL

Antologin innehåller först texter grupperade efter sex olika motiv. Sedan följer två avsnitt ordnade efter mera litteraturhistoriska principer. Svenska författare från August Stindberg.

ANVÄNDNING

Skön litteratur är ett läsmaterial avsett för i första hand för vuxenstuderande som läser högstadiets kurs i svenska.

ÖVRIG INFORMATION

Antologin ingår i läromedelspaketet Svenska för vuxna.

ISBN eller beställningsnummer	6 LÄSTRÄNING, LÄSFÖRSTÄELSE	utgivn. år/uppl.	F-pris eller ca-pris kr	antal sid (s) bilder(b) speltid (min)	läromedlet producerat för åk stadium skolform	språk färdighetsnivå A-F
-------------------------------	-----------------------------	------------------	-------------------------	---------------------------------------	---	--------------------------

91-47-02675-8 Hennius m fl
Studieteknik - svårare version
LiberLäromedel 1978 10:- 26 s C-D

INNEHÅLL

Varje text är försedd med en uppgift, "Arbetsmoment", som är träning dels i svenska språket, dels i studieteknik.

ÖVRIG INFORMATION

Ingår i serien FIA-facksvenska för invandrare vid AMU-center

522-1477-X Hjort
Dikten framför allt
Sveriges Radios förlag 1975 10:- 80 s vux/inv C-E

INNEHÅLL

Boken innehåller 80 dikter som ofta talar direkt till människor som lämnat sitt land och börjat en ny tillvaro. Flertalet av dikterna är korta, skrivna med enkla ord och handlar om vardagsnära ting. kärlek, hemlöshet, vemod och hopp.

26-77901-3 Hjort m fl
Leva bland människor - samtida svenska texter
Utbildningsradions förlag Textbok 1972:2 35:- 146 s vux/inv D-E

26-77902-1 Arbetsbok 1973 35:- 169 s

INNEHÅLL

En antologi som speglar människor i dagens samhälle. Texterna - noveller, dikter, sångtexter är korta och språket enkelt.
Arbetsboken innehåller övningar ordnade efter språklig och grammatisk svårighetsgrad, diskussions- och uppsatsämnen.

26-77903-X Hjort m fl
Nya texter i dikt och prosa
Utbildningsradions förlag Nya texter Bok A 1978 41:- 169 s vux/inv D-E

26-77904-8 Nya texter Bok B 1979 46:- 191 s

INNEHÅLL

En ny antologi "Leva bland människor" i två delar. Bok A innehåller texter om olika sidor av arbetslivet, vuxenutbildning, miljö och natur. Bok B har texter om internationella perspektiv, skolan, religion, generationer, kärleken, livet och döden.

Lundh
All möjlig svenska
Studieförlaget 1977 28:- 172 s vux/inv D-E

INNEHÅLL

Materialet består av cirka 50 fristående faktatexter med tillhörande ordkunskapsövningar och kontrollfrågor. De flesta texterna har ett samhälls- och naturorienterat innehåll, hämtade från läroböcker, uppslagsverk och facktidskrifter, men också tidningstexter av mera allmän karaktär har tagits med. Svårighetsgraden på texterna varierar.

ÖVRIG INFORMATION

Materialet distribueras som baspaket = 10 lektioner/texter med anvisningar insatta i en ringpärm. Tilläggstexter köps separat och kostar 2:15 per text.

ISBN eller beställningsnummer		utgivn. år/uppl.	F-pris eller ca-pris kr	antal sid (s) bilder(b) speltid (min)	läromedlet producerat för åk stadium skolform	språk färdighetsnivå A-F
	6 LÄSTRÄNING, LÄSFÖRSTÄELSE					

Mathlein
Läsebok för invandrare
Esselte Studium

24-68337-X	Läsebok	1971	26:-	104 s	vux/inv	D-E
24-68338-8	Övningsbok med facit	1971	27:-	109+13 s		
	Ordlister eng, fi, grek, sk	1972	7:-	ca 28 s		

INNEHÅLL

Läseboken innehåller prosastycken, kåserier, tidningstext m m. Till texterna finns frågor. Övningsboken innehåller ordkunskaps- och grammatikövningar jämte enspråkiga ordlistor till läsebokens stycken.

ÖVRIG INFORMATION

Många artiklar är inaktuella men vissa texter kan fortfarande användas.

Mathlein
Svenskar
(en serie intervjuer)
Skriptor

91-7282-141-8	Annika från Stockholm	1978	15:-	30 s	vux/inv	D
91-7282-142-6	Bror-Erik från Norrbotten	1978	15:-	34 s		
91-7282-143-4	Margareta från Göteborg	1978	15:-	32 s		
91-7282-144-2	Göran från Malmö	1978	15:-	32 s		
91-7282-164-7	Familjen Nilsson	1981	15:-	32 s		
	Ljudband: 1 kassett per bok		50:-			

INNEHÅLL

Svenskar är en serie intervjuer, där människor från olika delar av Sverige och med olika yrken och erfarenheter berättar om sina liv. Varje intervju är inspelad på en separat kassett. Till varje band hör ett 32-sidigt häfte med övningar - flervalsfrågor, diktamen, referatuppgifter. I häftet finns också en sammanfattande text med ordlista plus en direkt avskrift från bandet.

564-0684-3	Peterson <u>Sant och osant</u> Corona	1976		108 s	h	D-E
------------	---	------	--	-------	---	-----

INNEHÅLL

Antologi med korta stimulerande texter samlade i teman. Texterna är avsiktligt valda så att ordförrådet och meningsbyggnaden ska vara enkel. Till texterna finns olika slags övningsuppgifter (ordkunskap, innehållsfrågor, förslag på dramatiseringar, fri skrivning, diskussion och bildtolkning).

564-0683-5	Peterson <u>Utflykter i tid och rum</u> Corona	1979		136 s	h	D-E
------------	--	------	--	-------	---	-----

INNEHÅLL

Antologi i samma serie som ovanstående "sant och osant".

ISBN eller beställningsnummer	6 LÄSTRÄNING, LÄSFÖRSTÄELSE	utgivn. år/uppl.	F-pris eller ca-pris kr	antal sid (s) bilder(b) speltid (min)	läromedlet producerat för åk stadium skolform	språk färdighetsnivå A-F
-------------------------------	-----------------------------	------------------	-------------------------	---------------------------------------	---	--------------------------

91-40-20097-3	Red <u>Hemma och andra berättelser</u> - <u>På lätt svenska</u> LiberLäromedel	1980	15:-	79 s	vux/inv	C-D
---------------	---	------	------	------	---------	-----

INNEHÅLL

Halva innehållet i "Hemma och andra berättelser" utgörs av noveller som skrivits av invandrare för en novellpristävling. Därutöver innehåller boken tre avsnitt ur redan publicerade böcker om invandrare och slutligen några svenska "klassiker".

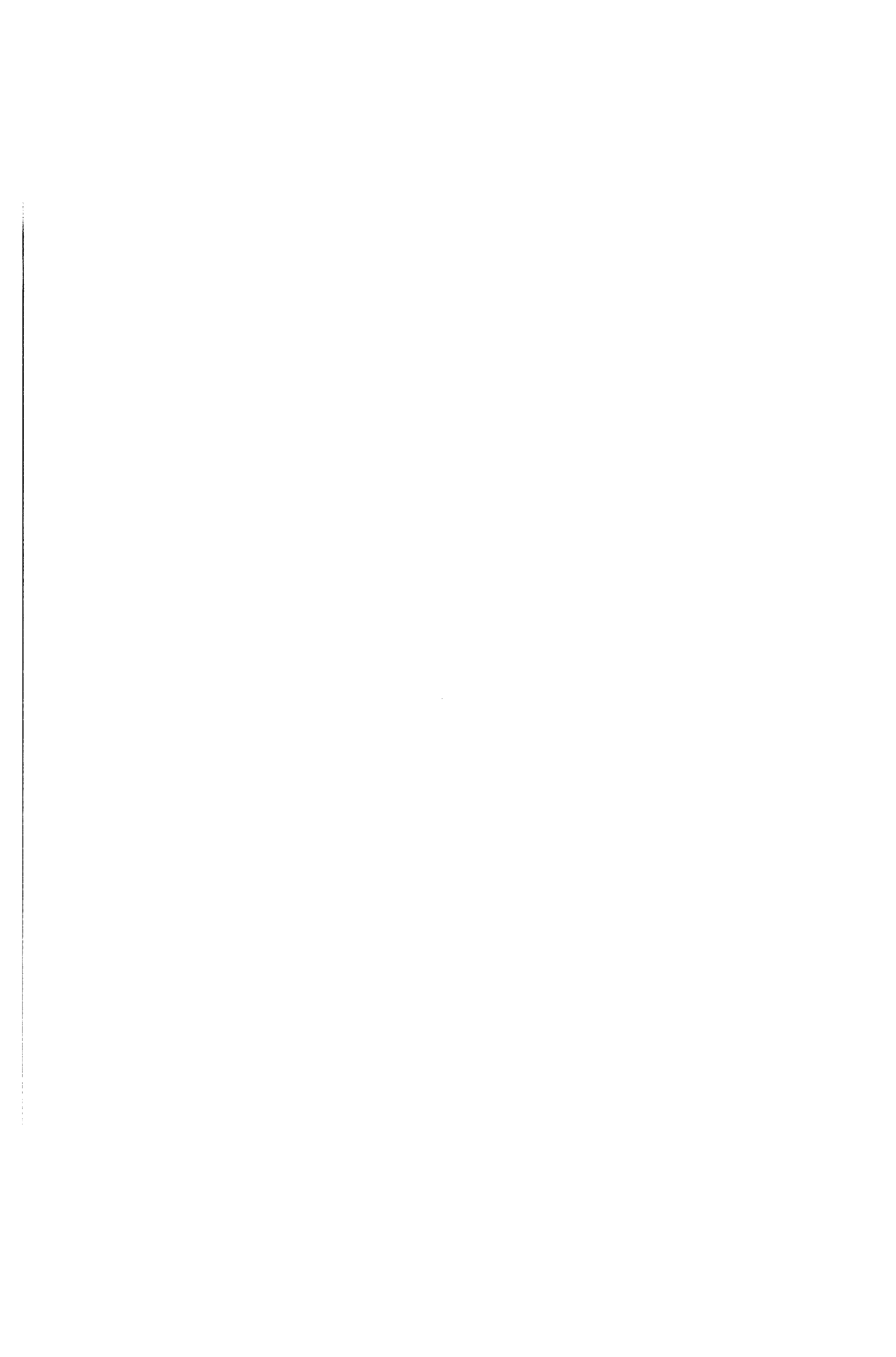
ÖVRIG INFORMATION

Innehållet i "Hemma och andra berättelser" har tidigare publicerats i invandrantidningen "På lätt svenska".

91-40-30080-3	Rimsten-Nilsson <u>Diktboken</u> LiberLäromedel	1980	28:-	120 s		C-E
---------------	---	------	------	-------	--	-----

INNEHÅLL

Diktboken innehåller dikter av många olika slag. De är samlade under olika rubriker. I varje avsnitt finns en kort inledning till läsaren.

AVSNITT 7

SAMHÄLLSORIENTERING

ISBN eller beställningsnummer		utgivn. år/uppl.	F-pris eller ca-pris kr	antal sid (s) bilder(b) speltid (min)	läromedlet producerat för åk stadium skolform	språk färdighetsnivå A-F
-------------------------------	--	------------------	-------------------------	---------------------------------------	---	--------------------------

7334-036-0 Albinsdotter Abdallah
Kort samhällsorientering för invandrare
Kursverksamhetens förlag, Lund

1978 23:- 91 s vux/inv C-D

INNEHÅLL
Boken ger på lätt svenska den viktigaste informationen om svenska förhållanden. I 14 avsnitt behandlas olika sektorer av samhällslivet.

24-14764-8 Bjersby m fl
Folksed och folktro
Esselte Studium

1970 22:- 180 s m D

INNEHÅLL
Berättar om svenska traditioner och om en gångens tids folkkultur. Indelad i två avdelningar: seder kring helger och högtider samt sägner och folktro.

27-66748-0 Isaksson m fl
Natur och Kulturs samhällskunskap för vuxna. Högstadiets kurs
Natur och Kultur

1977:2 31:- 272 s vux D-E

INNEHÅLL
Boken omfattar högstadiets kurs och är skriven för vuxna inom exempelvis KOMVUX, studieförbund och AMU. I stoffet betonas särskilt områden som ekonomi, politik och miljö.

512-7471-X Nettelbladt m fl
Samhällskunskap för vuxna. Grundskolekursen
Medium

1978:2 42:- 150 s vux D-E

INNEHÅLL
En lärobok i samhällskunskap avsedd för vuxenutbildningens grundskolekurser. Den torde dock kunna användas även i invandragrupper. Boken är uppdelad i femton moment, bl a utbildning och arbetsmarknad, folkrörelser och organisationer, val och partier, hur Sverige styrs, lag och rätt, social trygghet.

Till varje moment finns instuderingsfrågor och test. Ett avsnitt innehåller ordförklaringar.

Statens invandrarverk m fl
Information för invandrare - det s k invandrapaketet

1976 vux/inv C-D

Serien "Information för invandrare" omfattar följande broschyrer:

91-7016-191-7 Arbetsförmedlingen i Sverige utgiven av Arbetsmarknadsstyrelsen

91-7016-233-6 Invandrare i Sverige Statens invandrarverk

91-7016-219-0 Konsument i Sverige Konsumentverket

91-7016-261-1 Natur och fritid i Sverige Statens naturvårdsverk

91-7016-163-1 Skatter och folkbokföring i Sverige Riksskatteverket

91-7016-177-1 Skola i Sverige Skolöverstyrelsen

Social trygghet i Sverige Socialstyrelsen

91-7016-275-1 Socialförsäkring i Sverige Försäkringskassaförbundet

91-7016-205-0 Så bor man i Sverige Bostadsstyrelsen

91-7016-247-6 Trafiken i Sverige Statens trafiksäkerhetsverk

forts.

ISBN eller beställnings- nummer		utgivn. år/uppl.	F-pris eller ca-pris kr	antal sid (s) bilder(b) speltid (min)	läromedlet producerat för åk stadium skolform	språk färdig- hetsnivå A-F
	7 SAMHÄLLSORIENTERING					

Statens invandrarverk m fl, forts.

INNEHÅLL

Invandrarverkets skrift "Invandrare i Sverige" ger översiktlig basinformation om det svenska samhället och dess funktioner. Boken distribueras till nyanlända invandrare. Den svenska versionen av "Invandrare i Sverige" finns att köpa på LiberFörlag. Pris ca 20 kronor.

ÖVRIG INFORMATION

För undervisningsändamål tillhandahåller Invandrarverket enstaka exemplar av broschyrerna i "Information för invandrare". I vissa fall kan man få dem från den utgivande myndigheten. Mindre upplagor finns dessutom på invandrarbyråerna.

Adresser till producenter m fl

Albert Bonniers förlag AB
Fackboksavdelningen
Box 3159
103 63 STOCKHOLM
tel 08/22 91 20

Almqvist & Wiksell
Läromedel AB
Box 159
101 22 STOCKHOLM
tel 08/22 91 80

Askild & Kärnekull Förlags AB
Box 10148
100 55 STOCKHOLM
tel 08/14 08 80

Biblioteksförlaget AB
Box 14143
104 41 STOCKHOLM
tel 08/14 34 60

Brevskolan
Box 42053
126 12 STOCKHOLM
TEL 08/744 25 00

Bo Cavefors bokförlag AB
Box 1047
221 04 LUND
tel 046/15 15 04

Bokförlaget Corona AB
Box 5
201 20 MALMÖ 1
tel 040/18 94 80

Esselte Studium
112 85 STOCKHOLM
tel 08/52 06 60

Folkuniversitetets Förlag
Box 5378
102 46 STOCKHOLM
tel 08/23 55 50

Författarförlaget
Box 3104
103 62 STOCKHOLM
tel 08/11 86 00

Gidlunds Förlags AB
Box 12016
102 21 STOCKHOLM
tel 08/54 01 80, 54 99 85

Hökerbergs Bokförlag
Box 8071
104 20 STOCKHOLM
tel 08/24 43 60

Immigrant-Institutet
Box 10034
500 10 BORÅS
tel 033/13 60 70

Institutionen för lingvistik
Helgonabacken 12
223 62 LUND
tel 046/10 70 00

Institutionen för lingvistik
Universitetsvägen 10
106 91 STOCKHOLM
tel 08/15 01 60

Institutionen för nordiska språk
Universitetsvägen 10
106 91 STOCKHOLM
tel 08/15 01 60

Kursverksamheten vid
Göteborgs universitet
Box 3059
400 10 GÖTEBORG
tel 031/17 79 70

Kursverksamhetens förlag
Box 794
220 07 LUND
tel 046/11 77 20

Kursverksamhetens förlag,
Uppsala
se Studieförlaget

Liber Förlag
162 89 VÄLLINGBY
tel 08/89 01 20

LiberLäromedel
162 89 VÄLLINGBY
tel 08/89 03 00

Adresser till producenter m fl, forts

Medium AB, Bokförlaget

Fack
162 10 VÄLLINGBY
tel 08/38 03 40

Bokförlaget Natur och Kultur

Box 6408
113 82 STOCKHOLM
tel 08/34 06 60
order genom:
Box 1315
171 25 SOLNA
tel 08/82 00 90

Bokförlaget Opal

Tegelbergsvägen 31
161 70 BROMMA
tel 08/28 21 79

Rabén & Sjögren bokförlag

Box 45022
104 30 STOCKHOLM
tel 08/34 99 60

Skriptor, Språkförlaget

Box 15055
104 65 STOCKHOLM
tel 08/743 05 55

Statens invandrarverk (SIV)

Box 6113
600 06 NORRKÖPING
tel 011/10 88 00

Studentlitteratur

Box 1719
221 01 LUND
tel 046/30 70 70

Studieförlaget

Box 386
751 06 UPPSALA
tel 018/15 53 90, 12 25 20

Studieförlaget i Göteborg

Box 3059
400 10 GÖTEBORG
tel 031/17 79 70

Sveriges Radio

Utbildningsradion
115 80 STOCKHOLM
tel 08/784 00 00

Förskole- och vuxensidan
tel 08/85 04 20

Invandrarsektionen
tel 08/784 42 67, 784 42 63

Skolsidan
tel 08/784 00 00

Order genom:
Skolmateriels orderkottor
105 10 STOCKHOLM

tel 08/784 57 73, 784 56 29

Strömbergs Bokförlag AB

Vittangigatan 27
162 20 VÄLLINGBY
tel 08/87 01 60

TITELREGISTER	<u>sida</u>
Aktiv ordkunskap	11
All möjlig svenska	18
Anaforiska processer i svenska i invandrar- perspektiv - några utgångspunkter	4
Anne Franks dagbok	16
April, april	9
Araber skriver svensk-arabisk syntax och arabers syntaxfel i svenskan	4
Arbetsuppgifter till olika böcker i lätt- lästa serien	17
Axel	16
Bergsbyn	16
Berättelsen om Elin	16
Arbetsuppgifter "	17
Beskrivande svensk grammatik	5
Bonniers svenska ordbok	11
Bröllopet	16
Bästa vänner	16
Deskriptiv svensk grammatik	14
Diktboken	20
Dikten framför allt	18
Du skall inte vara rädd	16
Då säger vi det	8
En svensk minigrammatik	15
Enspråkiga övningar i svenska del II	14
Expedition Kon-Tiki	16
Fantasi och faktaserien	17
Felanalys och språktypologi	4
Finsktalande	6
Flickan och mästaren	16
Folksed och folktro	21
Fransktalande	6
Från Av till Över	13
Förenade ord	13
Förenade ord, lärarhandledning	4
Grammatikbok - regler och övningar	13
Grammatikpasset	14
Granatäppet och andra berättelser	16

TITEL	<u>sida</u>
Svensk grammatik	14
Svensk ordlista	9
Svensk prosodi i praktiken	5
Svensk prosodi i praktiken	12
Svensk, svenska	7
Svenska för invandrare 3	7
Svenska för invandrare, handledning för cirkelledare: språk teori och invandrarundervis- ning	6
Svenska i invandrarperspektiv	5
Svenska M	10
Svenska meningar	14
Svenska som främmande språk - en lärarbok	5
Svenska som målspråk (SSM) - Rapporter från projektet	4
Svenskar	19
Svenskt uttal	12
Synonymordboken	11
Så bildas orden	5
Teater	17
Tid och tempus	6
Tjeckisk- och slovakisktalande	6
Tre semantiska fält i svenskan och några andra språk	4
Tulipanaros	9
Ung kärlek	17
Ungersktalande	6
Utflykter i tid och rum	19
Uttalsövningar för nybörjare	12
Vad suckar häcken?	9
Varför just Eva!	16
Vem vaggade rågen?	9
Ännu mera svenska	7
Äventyr	17
Övningskompendium i svenska	15

AN ORIGINAL BINDOMATIC DFS COVER
Imperial White 6 mm for 31-60 sheets

LUNDS UNIVERSITETSBIBLIOTEK

15000

601008458